

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 13 september 2011

Ons kenmerk 37/3.7/2011007594

Behandeld door de heren D.W. Kuiper en E. Uneken (0592) 36 53 21 en 36 56 23

Onderwerp: IGS Leek-Roden: Jaarverslag 2010 en Integraal uitvoeringsprogramma
2011-2014

Geachte voorzitter/leden,

Hierbij doen wij u ter kennisname toekomen:

- het Jaarverslag 2010
- het Integraal uitvoeringsprogramma (IUP) 2011-2014: jaarschijf 2011
van de Intergemeentelijke structuurvisie (IGS) Leek-Roden.

IGS Leek-Roden

De IGS Leek-Roden is een integrale visie op de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied Leek-Roden tot het jaar 2030. De IGS is een uitwerking van de Regiovisie Groningen-Assen 2030 en omvat de sectoren wonen, werken, verkeer en vervoer, en natuur, landschap en recreatie. De visie is in nauwe samenwerking opgesteld door vijf partijen: de gemeenten Leek en Noordenveld, de provincies Groningen en Drenthe en de Dienst Landelijk Gebied (DLG) van het huidige Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Deze partijen hebben hiertoe een projectorganisatie in het leven geroepen, bestaande uit een stuurgroep, projectbureau, projectgroep en diverse werkgroepen. De provincie Drenthe is in deze groepen ambtelijk vertegenwoordigd.

De gemeenteraden van Leek en Noordenveld hebben de IGS in oktober 2009 vastgesteld. De vijf partijen hebben verder afgesproken de uitvoering van de visie gezamenlijk ter hand te nemen. Hiertoe hebben zij in juli 2010 de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) IGS Leek-Roden ondertekend.

De bestaande projectorganisatie is belast met de uitwerking en uitvoering van de IGS.

Verdere informatie over de IGS en de uitvoering daarvan is te vinden op de website www.igs-leekroden.nl. Ook alle relevante archiefstukken zijn via deze website in te zien.

Jaarverslag en IUP

Het Jaarverslag 2010 is het eerste in zijn soort en is opgesteld door het projectbureau. Na advisering door de projectgroep heeft de stuurgroep het jaarverslag op 21 april 2011 vastgesteld en aangeboden aan de colleges van Leek, Noordenveld, Groningen en Drenthe en de regiodirecteur Noord van de DLG.

Ook het IUP is opgesteld door het projectbureau en is na advisering door respectievelijk de projectgroep en stuurgroep aan de vijf partijen aangeboden. Vaststelling van het IUP vindt plaats door de colleges van Leek en Noordenveld.

Uit het Jaarverslag en het IUP blijkt dat de ontwikkelingen en activiteiten in 2010 en 2011 in sterke mate zijn en worden beïnvloed door drie omgevingsaspecten:

- de economische recessie
- de druk op de begrotingen van de deelnemende partijen
- de ontwikkelingen op de woningmarkt

Vanwege de aanhoudende onzekerheid rond deze aspecten is voor 2011 net als voor 2010 gekozen voor een behoudend programma. Dit houdt grosso modo in dat activiteiten waarmee in 2010 is gestart, in 2011 worden voortgezet en dat weinig nieuwe activiteiten worden opgepakt.

Relevant voor de provincie Drenthe

Voor de provincie Drenthe zijn de onderstaande activiteiten het meest relevant.

Inzet DLG

De ambtelijke inzet van Leek, Noordenveld, Groningen en Drenthe wordt door de desbetreffende overheid zelf betaald. De inzet van de DLG wordt door deze dienst op jaarbasis geoffreerd en op basis van een verdeelsleutel door de vier overige partijen en vanuit de Regio Groningen-Assen betaald.

Landgoederenzone Leek-Roden

In 2010 is begonnen met de versterking van de toeristisch-recreatieve infrastructuur van de landgoederenzone Leek-Roden. De drie landgoederen Mensinge, Nienoord en Terheijl zijn de landschappelijke drager/groene ruggengraat van het IGS-gebied. Omdat voor Nienoord nog gebruik kon worden gemaakt van EFRO-gelden is dit landgoed als eerste aangepakt. In 2011 wordt gewerkt aan de planvorming voor Terheijl. De kansrijkheid daarvan wordt vergroot door koppeling aan particuliere initiatieven.

Leek-Nietap

Het project Leek-Nietap is gericht op vergroting van de kwaliteit van de openbare ruimte rond het historisch assenkruis in het centrum van Leek en Nietap. Hiervoor is in 2010 een projectvoorstel ingediend bij de Regio Groningen-Assen. Op 3 december heeft de Stuurgroep Groningen-Assen € 3 miljoen voor dit project gereserveerd. De planvorming wordt in 2011 voortgezet. Verder gaat de gemeente Noordenveld de mogelijkheden verkennen van een tweede fase rond de zogenaamde Thedemaborglocatie in Nietap.

Woningbouw

In 2010 is gewerkt aan de bestaande woningbouwlocaties Helterbult, Roderveld IV en Vijfde verloting/het Carré. Ook is een begin gemaakt met de planontwikkeling voor Roden-Zuid. Deze activiteiten worden in 2011 voortgezet.

Infrastructuur

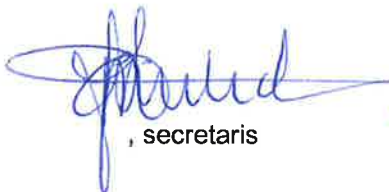
In het kader van de Monitor Mobiliteit is in het voorjaar van 2010 een telprogramma gestart. Verder hebben uw staten op 7 juli het Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer vastgesteld, waarin de hoofdonsluiting Leek-Roden is opgenomen. Het Masterplan Openbaar Vervoer is geactualiseerd.

De monitoring wordt in 2011 gecontinueerd. Voor wat betreft het openbaar vervoer worden de te treffen maatregelen en de wijze waarop deze betaald kunnen worden inzichtelijk gemaakt. Verkennende stappen worden gezet ten aanzien van de haalbaarheid van een zogenaamd OV-rondje Leek-Roden-Groningen en een nieuwe hoofdonsluiting ten westen van Leek/Tolbert naar Nieuw-Roden.

Erop vertrouwend u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

pt, voorzitter

Bijlage(n):
coll.

Stuurgroep Ontwerpopgave Leek - Roden

gemeente **Leek**

GEMEENTE NOORD-Overijssel

Jaarverslag 2010

Intergemeentelijke Structuurvisie Leek-Roden

Stuurgroep Ontwerpopgave Leek-Roden, april 2011

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de stuurgroep Ontwerpopgave Leek-Roden over het jaar 2010. Met dit jaarverslag geeft de stuurgroep inzicht in de voortgang van de realisatie van de Intergemeentelijke Structuurvisie Leek-Roden (IGS) in het eerste jaar na vaststelling van de IGS.

De IGS is een structuurvisie waarbij over de bestuurlijke grenzen tussen de gemeenten Leek en Noordenveld en tussen de provincies Drenthe en Groningen wordt gekeken. Het is een integrale visie op de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied Leek-Roden tot het jaar 2030 op het gebied van wonen, werken, verkeer en natuur/ landschap en recreatie. De visie is een uitwerking van de Regiovisie Groningen-Assen 2030.

Op 21 oktober 2009 hebben de gemeenteraden van Noordenveld en Leek de IGS vastgesteld. De IGS is samen met de provincies Drenthe en Groningen en de Dienst Landelijk Gebied (DLG) van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (tegenwoordig Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie) opgesteld. Deze drie partners van de gemeenten hebben ingestemd met de IGS. De realisatie van de IGS is ook door deze vijf partners gezamenlijk ter hand genomen. Daartoe hebben zij op 2 juli 2010 een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) ondertekend.

Bij de procedure van dit eerste jaarverslag wordt de SOK als leidraad gehanteerd. Het jaarverslag van de stuurgroep wordt daarom aangeboden aan de vijf ondertekenaars van de samenwerkingsovereenkomst. Dat zijn de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Leek en Noordenveld, de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Drenthe en Groningen en de Regiodirecteur Noord van DLG. De vijf ondertekenaars zijn ieder zelfstandig verantwoordelijk voor het geven van inzicht over het jaar 2010. Dat houdt in dat de stuurgroep met dit verslag inzicht biedt in de IGS-activiteiten in het jaar 2010 aan de ondertekenaars van de SOK en dat (bijvoorbeeld) de colleges van Burgemeester en Wethouders zelf met dit verslag dat inzicht verschaffen aan hun gemeenteraden.

In het voorjaar van 2010 is het Integraal UitvoeringsProgramma (IUP 2010-2015, jaarschijf 2010; verder IUP 2010 genoemd) van de IGS door de samenwerkende partners vastgesteld, na consultatie van de gemeenteraden van Noordenveld en Leek. In het IUP 2010 staan de activiteiten genoemd die ten behoeve van de realisatie van de IGS in 2010 ten uitvoer gebracht zullen worden. Voorliggend jaarverslag loopt deze voorgenomen activiteiten na en vermeldt daarnaast overige ondernomen activiteiten.

De ontwikkelingen in 2010 op het gebied van de woningmarkt en de financiële crisis hebben in 2010 uiteraard gevolgen gehad voor de voorgenomen activiteiten in IGS-kader zoals die vermeld staan in het IUP 2010. In dit jaarverslag worden de consequenties van deze ontwikkelingen meegenomen voor zover zij effect hadden op de voorgenomen activiteiten in 2010. De consequenties voor de realisatie van de IGS in 2011 en verdere jaren worden -voor zover dat mogelijk is- meegenomen in het IUP, jaarschijf 2011.

In dit jaarverslag wordt geen inzicht geboden over de financiële en personele inzet per deelnemende partner. Conform de samenwerkingsovereenkomst is dat een eigen verantwoordelijkheid van de deelnemende partners. Doorgaans zullen deze gegevens te vinden zijn in de verschillende jaarrekeningen.

Tot slot: in dit voorwoord wordt gerefereerd aan een aantal stukken (de IGS, het IUP en de SOK). Die stukken kunt u terugvinden op de website van de IGS: www.igs-leekroden.nl)

1. Inleiding

Het jaar 2010 was het eerste volle jaar waarin aan de realisatie van de IGS gewerkt is. Dat eerste jaar stond sterk in het licht van een aantal zaken die in het IUP 2010 betiteld zijn als omgevingsaspecten.

In dat IUP zijn de volgende omgevingsaspecten opgesomd:

- de economische en financiële recessie;
- de druk op de begrotingen van de overheden die deelnemen aan de realisatie van de IGS;
- de ontwikkelingen op de woningmarkt.

In het IUP 2010 werd de verwachting uitgesproken dat in de loop van 2010 meer zicht zou ontstaan op de invloed van deze omgevingsaspecten op de realisatie van de IGS. Dat is deels uitgekomen. Zo is er op dit moment nog geen complete helderheid over de uitwerking van de plannen van het nieuwe kabinet voor de betrokken overheden, zowel beleidsmatig, organisatorisch (DLG) als financieel. Daarnaast heeft de stagnatie in de woningmarkt zich versterkt doorgezet in 2010 en is ook nu nog geen zicht op een aantrekkelijke woningmarkt. Tot slot zij opgemerkt dat over een aantal regionale zaken, waarvan in het IUP 2010 gezegd is dat zij in de loop van 2010 afgerond zouden worden, pas in 2011 een besluit gaat vallen in de Regio Groningen-Assen. Het meest markante voorbeeld hiervan is de regionale woningbouwafstemming (zie voor dit laatste verder onder hoofdstuk 3. Programma Wonen).

Over deze omgevingsaspecten staat in het IUP 2010 vermeld dat ontwikkelingen meegenomen gaan worden in het eerstvolgende IUP. In dit jaarverslag komen zij dan ook niet meer terug. In dit jaarverslag wordt zicht gegeven op de activiteiten die staan in het IUP 2010. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de overige ontwikkelingen die in het kader van de realisatie van de IGS opgepakt zijn.

In de volgende hoofdstukken wordt per IGS-programma een overzicht geboden van de stand van zaken over 2010. Achtereenvolgens passeren de IGS-programma's Algemeen (hoofdstuk 2), Wonen (hoofdstuk 3), Werken (hoofdstuk 4), Infrastructuur (hoofdstuk 5) en Natuur, landschap en recreatie (hoofdstuk 6) de revue.

In de verschillende hoofdstukken is te lezen dat in 2010 gebleken is dat er op veel IGS-punten een rechtstreekse relatie is met de Regio Groningen-Assen. Deze verstrengeling blijkt onder meer in thema's zoals bedrijventerreinen, woningbouwafstemming, openbaar vervoer en financiën. Voor wat betreft dit laatste is in 2010 gebleken dat de IGS in regionaal verband gezien wordt als een waardevolle drager om middelen te genereren.

2. Programma Algemeen

2.1 Samenwerkingsovereenkomst (SOK)

Begin januari hebben de samenwerkende partijen bij de realisatie van de IGS ingestemd met een concept-samenwerkingsovereenkomst, die ter consultatie is voorgelegd aan de gemeenteraden van Leek en Noordenveld. Begin april 2010 is vervolgens door ieder van de samenwerkende partijen de SOK vastgesteld. Op 2 juli 2010 is de SOK in een bijeenkomst op het provinciehuis van Drenthe in Assen door de vijf partijen ondertekend. In de SOK zijn de afspraken vastgelegd over de wijze waarop de samenwerking bij de realisatie van de IGS tussen partijen is geregeld.

2.2 Stuurgroep Ontwerpopgave Leek-Roden

In 2010 is -na de gemeenteraadsverkiezingen- de samenstelling van de stuurgroep veranderd. De samenstelling van de stuurgroep voor en na dit moment treft u aan in bijlage 1. De nieuwe samenstelling is in overeenstemming met het bepaalde in artikel 4 van de SOK. De taken van de stuurgroep staan omschreven in artikel 5 van de SOK.

2.3 Projectbureau IGS en projectgroep IGS

In overeenstemming met artikel 6 van de SOK is voor de realisatie van de IGS een projectbureau en een projectgroep in het leven geroepen. De samenstelling van het projectbureau en de projectgroep treft u aan in bijlage 2. De taken van de projectgroep en het projectbureau staan in artikel 6 van de SOK.

2.4 Werkwijze

In het IUP 2010 is aangegeven welke werkwijze de samenwerkende partijen willen toepassen bij de uitvoering van de SOK. In 2010 is deze werkwijze uitgewerkt en toegepast. Het betreft de volgende punten:

2.4.1 Projectmatig werken

In 2010 is er ten behoeve van de projecten die opgepakt worden bij de realisatie van de IGS een eensluidende vorm van projectmatig werken geïmplementeerd die toepasbaar is in elke organisatie van de samenwerkende partijen. Dit was nodig omdat elke partij een eigen vorm van projectmatig werken hanteert die qua definiëring of fasering verschilt. Op deze wijze is een praktische basis gelegd voor de gezamenlijke uitvoering.

2.4.2 Bestuursopdrachten

Passend in de afspraken over projectmatig werken is de IGS-bestuursopdracht ingevoerd. De partij in de samenwerking die het bevoegde bestuursorgaan voor een IGS-project is, verstrekt daarmee opdracht voor de realisatie van dat project. Op basis van een format is aangegeven aan welke vereisten de bestuursopdracht moet voldoen. Naast de doelstelling van het project wordt onder meer inzicht gegeven in de beheersaspecten tijd, geld, organisatie, kwaliteit, communicatie en risico.

2.4.3 Communicatie

In het IUP 2010 staat dat in de IGS-bestuursopdracht aangegeven moet worden hoe en in welke fase van het betreffende project burgerparticipatie en burgercommunicatie zal plaatsvinden. Door de gekozen werkwijze middels projectmatig werken en de format kan het bevoegde gezag op een betrekkelijk eenvoudige manier aangeven hoe de participatie en communicatie gestalte gaat krijgen. Daarbij kan eveneens aangegeven worden op welke momenten en op welke wijze gemeenteraad en Provinciale Staten betrokken worden (informerend, dan wel besluitvormend).

Naast deze afspraken is in 2010 een nieuwe website gemaakt waarop alle relevante archiefstukken die gaan over de IGS op een eenvoudige wijze digitaal terug te vinden zijn. Het beheer van de site (www.igs-leekroden.nl) is ondergebracht bij de gemeente Leek.

2.4.4 Coördinatie en afstemming

IGS-bestuursopdrachten worden ten behoeve van een goede afstemming tussen de vijf samenwerkende partners voor advies voorgelegd aan de stuurgroep Ontwerpogave Leek-Roden, voorzien van een advies van de projectgroep. Dat geldt ook voor wijzigingen van bestuursopdrachten. In totaal heeft de stuurgroep in 2010 zeven bestuursopdrachten voorzien van een advies en één wijzigingsvoorstel besproken. Het betreft;

- Strategische grondpositie Tolbertervaart (zie hierna onder 2.8)
- Versterking toeristische en recreatieve infrastructuur landgoederenzone Leek-Roden, deelproject Nienoord (zie hierna onder 2.9.1)
- Leek-Nietap (zie hierna onder 2.9.2)
- Actualisatie Masterplan Openbaar Vervoer (zie hierna onder 5.4)
- Monitor mobiliteit Leek-Roden (zie hierna onder 5.1)
- Zevenhuizen-Oost, inclusief landschapsversterkingsopgave (zie hierna onder 3.2.1)
- Roden-Zuid (zie hierna onder 3.4.1)
- Wijzigingsvoorstel Programma Natuur, landschap en recreatie (zie hierna onder 6.3).

2.5 Middelen

De kosten die in 2010 gemaakt zijn voor de realisatie van de afspraken in het IUP 2010 zijn door het betreffende bestuursorgaan doorgaans ten laste gebracht van de exploitaties van het project ten behoeve waarvan die kosten gemaakt zijn.

De ambtelijke inzet in 2010 voor de koepelorganisatie (stuurgroep, projectgroep en projectbureau) zijn gebleven binnen de afspraken die partijen gemaakt hebben over de verdeling van die kosten. De afspraken die in het IUP 2010 gemaakt zijn over de verdeling van de kosten die gepaard gingen met de inzet van DLG, zijn verantwoord aan de deelnemende partijen die deze kosten betaald hebben. Verre-

kening over het jaar 2010 heeft inmiddels plaatsgevonden. In 2010 is afgesproken dat de inzet van DLG voor het jaar 2011 op dezelfde manier gefinancierd wordt als in 2010. Voor de provincies, beide gemeenten en de Regio Groningen-Assen is daarvoor wederom een verdeelsleutel opgesteld. Voor twee projecten die in de loop van 2010 versneld opgepakt zijn (Nienoord en Leek-Nietap) heeft de provincie Groningen een aanvullende bijdrage gegeven ten behoeve van de opstelling van de subsidieaanvragen.

2.6 Convenant bedrijventerreinen regio Groningen-Assen / Leeksterveld

In het IUP 2010 is aangegeven dat er naar een oplossing werd gezocht waarbij de planvorming, realisatie en uitgifte van het bedrijventerrein Leeksterveld fase 2 doorgang kan vinden zonder dat daarmee strijd ontstaat met de door Provinciale Staten van de provincie Groningen vastgestelde omgevingsverordening. De oplossing moest ook passen in de afspraken die in de Regio Groningen-Assen vastgelegd zijn in het Convenant Bedrijventerreinen en moest daarnaast recht doen aan de belangrijke positie van Leeksterveld fase 2 in de IGS. Samen met het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen en de stuurgroep van de Regio Groningen-Assen is het gelukt om binnen deze kaders een passende oplossing te vinden. Ter uitvoering van deze oplossing hebben vervolgens het college van Gedeputeerde Staten van Groningen en het college van burgemeester en wethouders van Leek op 8 juni 2010 een aparte bestuursovereenkomst gesloten over planvorming, realisatie en uitgifte van Leeksterveld fase 2. In dit bestuurlijke akkoord is het volgende vastgelegd (citaat):

1. GS verlenen de gemeente Leek een ontheffing als bedoeld in artikel 4.9, lid 2 van de provinciale omgevingsverordening, zodat de raad van de gemeente Leek in staat wordt gesteld om onderhavig bestemmingsplan vast te stellen dat rechtstreeks, dat wil zeggen zonder toepassing van artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening, voorziet of mede voorziet in de mogelijkheid tot realisatie van Leeksterveld fase 2.
2. De gemeente Leek gaat pas over tot realisatie en uitgifte van gronden behorend tot Leeksterveld fase 2, als met toepassing van de SER-ladder ten genoegen van de samenwerkende partners in de Regio Groningen-Assen door de stuurgroep van die Regio is vastgesteld dat de behoefte aan nieuwe bedrijfskavels is aangetoond. Burgemeester en wethouders richten hiertoe een verzoek aan de stuurgroep van de Regio, waarin verzocht wordt om het besluit als bedoeld in de vorige volzin schriftelijk mee te delen aan burgemeester en wethouders en aan Gedeputeerde Staten.
3. Voorafgaand aan de feitelijke realisatie en uitgifte zoals hierboven bedoeld meldt de gemeente Leek dit aan Gedeputeerde Staten.

Voor de inhoudelijke stand van zaken met betrekking tot Leeksterveld fase 2 zie hierna onder 4.3.

2.7 Milieu effect rapportage

In het IUP 2010 is aangegeven dat het nog onduidelijk was of ten behoeve van projecten die voortvloeien uit de IGS aanvullende mer-procedures moeten worden doorlopen, ondanks de uitgebreide PlanMER die opgesteld is ten behoeve van de IGS. Deze vraag werd ingegeven door nieuwe Europese en Nederlandse jurisprudentie en nieuwe landelijke inzichten. Op verzoek van de stuurgroep is hiernaar door de mer-coördinator van de provincie Groningen onderzoek uitgevoerd, waarbij gesprekken met landelijke deskundigen gevoerd zijn. Dit heeft geleid tot een advies aan de stuurgroep waarbij aangeraden werd om bij het eerstvolgende bestemmingsplan dat gericht is op de uitvoering van de IGS een projectMER op te stellen. Dit advies is door de stuurgroep overgenomen en heeft ertoe geleid dat het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Leek besloten heeft om ten behoeve van het bestemmingsplan dat voorziet in de realisatie van een nieuwe woonwijk ten oosten van Zevenhuizen een projectMER uit te voeren. De ontwikkelingen op MER-gebied gaan intussen onverdroten door en zullen in de komende IGS-procedures dan ook goed gevolgd moeten blijven worden. Om die reden is tussen de overheden die verbonden zijn aan de realisatie van de IGS de afspraak gemaakt dat in een bestuursopdracht zoals bedoeld in 2.4 in ieder geval aangegeven zal worden of de laatste inzichten en ontwikkelingen op MER-gebied aanleiding geven tot het opstellen van een projectMER. Voor de verdere inhoudelijke voortgang van het project Zevenhuizen-Oost, zie hierna onder 3.2.1 en 6.5.

2.8 Voorkeursrecht

Conform het IUP 2010 is in 2010 in opdracht van de stuurgroep een onderzoek door DLG uitgevoerd naar de vraag of DLG een strategische grondpositie kan en wil innemen op percelen waarop het voorkeursrecht gevestigd is. Het betrof percelen die liggen in de zoekruimte voor de eerste fase van de infrastructuurle hoofdontsluiting zoals aangegeven in de IGS en in de zoekruimte voor het woongebied Tolbertervaart. Hoewel het onderzoek zich in eerste instantie richtte op de percelen in de gemeente Leek waarop voorkeursrecht gevestigd was, is dit onderzoek door de stuurgroep lopende het onderzoek uitgebreid met de vraag aan de projectgroep of handhaving van het voorkeursrecht op alle percelen in Noordenveld en Leek waarop voorkeursrecht gevestigd was, zinvol was. Het DLG-onderzoek gaf als resultaat dat het om verschillende redenen niet opportuun was dat DLG een strategische grondpositie zou innemen. Wel zal DLG relevante gronden in de gaten houden, zodat in de toekomst bijvoorbeeld uitruil met andere gronden mogelijk kan blijven. De uitgebreide vraag over de wenselijkheid van het continueren van het gevestigde voorkeursrecht leverde het advies op om het gevestigde voorkeursrecht in zowel Leek als in Noordenveld grotendeels te laten vervallen en alleen te beperken tot een aantal percelen in Zevenhuizen-Oost, Nietap en Roden-Zuid. De besluitvorming hierover is zowel in Leek als in Noordenveld in de loop van 2010 afgerond.

2.9 Fondsverwerving

In de SOK staat in artikel 5 als een van de taken van de stuurgroep het zoeken naar financiële middelen voor de uitvoering van de IGS genoemd, zowel uit eigen bronnen als uit andere bronnen. In het IUP 2010 is om die reden in het Programma Algemeen dan ook een passage opgenomen voor de verdere uitwerking hiervan. In 2010 heeft de stuurgroep de volgende resultaten bereikt.

2.9.1 Project Versterking toeristische en recreatieve infrastructuur Landgoederenzone Leek-Roden.

De drie landgoederen in het IGS-gebied Nienoord, Terheijl en Mensinge worden in de IGS aangemerkt als de landschappelijke drager van het gebied Leek-Roden (groene ruggengraat van het gebied). In 2010 is een voortvarende start gemaakt met Nienoord, die vooruitliep op de ontwikkeling van een samenhangende visie op de drie landgoederen (IGS-project "Versterking toeristische en recreatieve infrastructuur Landgoederenzone Leek-Roden, deelproject Nienoord"). Nienoord kreeg die voorrang omdat daardoor nog gebruik gemaakt kon worden van de laatste tranche aan EFRO-middelen (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling). Ten behoeve van het deelproject Nienoord is een subsidieaanvraag opgesteld die ingediend is bij de Regio Groningen-Assen, de provincie Groningen en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (loket voor EFRO-aanvragen). Deze aanvraag heeft ertoe geleid dat de volgende subsidies zijn verworven voor het deelproject Nienoord;

EFRO	€ 1.181.000
Provincie Groningen	€ 409.784
Regio Groningen-Assen	€ 765.900
Rijk (Monumentenzorg)	€ 41.362

Daarnaast financiert de gemeente Leek het deelproject voor € 767.000. De uitvoering van het project is in 2010 gestart.

In 2011 zal als vervolg op deze eerste fase van de landgoederenaanpak aan de stuurgroep een bestuursopdracht worden voorgelegd om te komen tot een samenhangende visie ten behoeve van de drie landgoederen. Daarbij zal -passend in die samenhang- als tweede deelproject Terheijl worden voorgesteld.

2.9.2 Project Leek-Nietap

Voor het project Leek-Nietap is een projectvoorstel ingediend bij de Regio Groningen-Assen. Op 3 december 2010 heeft de Stuurgroep van de Regio besloten om € 3 miljoen voor dit project te reserveren. Vóór 15 maart 2011 zal een definitieve aanvraag tot het beschikbaar stellen van de gereserveerde middelen worden ingediend. Doel van het project is het vergroten van de kwaliteit van de openbare ruimte (het historische assenkruis) in het centrumgebied van Leek en Nietap. Het project zal gefaseerd uitgevoerd worden door de beide gemeenten. Uitvoering is gepland vanaf 2012. De voorbereiding is in 2010 gestart.

2.9.3 Bitseveld en Netam

In de Regio Groningen-Assen is in 2010 een traject gestart voor het zoeken naar middelen voor de herstructurering van bedrijventerreinen. Voor wat betreft de IGS zijn daarbij Bitseveld in de gemeente Noordenveld en het NETAM-terrein in de gemeente Leek opgevoerd als mogelijke kanshebbers voor een plaats op de provinciale programma's van respectievelijk de provincie Drenthe en de provincie Groningen. In 2010 heeft dat ertoe geleid dat deze terreinen prioritair opgenomen zijn in de twee provinciale programma's en dat er reserveringen (in de vorm van cofinancieringsgelden) zijn opgenomen in de rijksbudgetten (zogenaamde Noordanusgelden) en bij de provincies.

2.10 Monitoring

In het IUP 2010 staat dat in 2010 een IGS-monitor ingericht zal worden. Aangegeven staat dat de monitor eenvoudig van opzet zal zijn en zoveel mogelijk zal aansluiten bij regionale, provinciale en landelijke monitoringsystemen. In 2010 is het accent van de inrichting van de IGS-monitor vooral gevallen op de inrichting van de monitor mobiliteit (zie hierna onder 5.1) en het opstellen van een monitor voor de woningbouw. Bij deze laatste monitor is er voor gekozen om geen eigenstandige volledige monitor op te stellen, maar middels dit jaarverslag een eenvoudig overzicht te geven van de stand van zaken van de bestaande woningbouwprojecten en de stand van zaken van de geplande woningbouwprojecten. Daarnaast zal in de komende jaren aansluiting gezocht worden bij de uitgebreide woningbouwmonitor van de Regio Groningen-Assen, die halfjaarlijks gaat verschijnen.

2.11 Kwaliteitsteam IGS

In het IUP 2010 staat dat in 2010 de stuurgroep een voorstel zal voorleggen aan de samenwerkende partijen voor het in het leven roepen van een kwaliteitsteam ten behoeve van de bewaking van de kwaliteit bij de uitvoering van de IGS. Deze activiteit is gebaseerd op artikel 7 van de SOK. Weliswaar zijn de ambtelijke voorbereidingen hiertoe in 2010 gestart, maar die hebben er niet toe geleid dat in 2010 een advies aan de stuurgroep voorgelegd kon worden. Voor een deel had dit te maken met de financiering van een eigen kwaliteitsteam. Daarnaast waren er in 2010 niet zoveel projecten in een zover gevorderd stadium dat consultatie van een kwaliteitsteam in de rede lag. Een van de mogelijkheden die ambtelijk verkend zijn in 2010 is het benutten van het kwaliteitsteam van de Regio Groningen-Assen in plaats van het inrichten van een eigenstandig IGS-kwaliteitsteam. Van deze mogelijkheid is overigens gebruik gemaakt bij het project Leek-Nietap. Dit project is in 2010 twee keer besproken met het regionale kwaliteitsteam.

3. Programma Wonen

Onder leiding van de stuurgroep van de Regio Groningen-Assen is in 2010 gewerkt aan de woningbouwafstemming in de Regio Groningen-Assen. In regioverband is afgesproken om deze herijking vervroegd in 2011 te laten plaatsvinden en is de ambitie uitgesproken om meer accent te leggen op de kwalitatieve sturing van de woningbouw, in plaats van alleen te kijken naar de cijfermatige ontwikkeling. Om deze afstemming goed te kunnen voorbereiden, werd de voor 2011 geplande herijking van de regionale woningbouwafspraken al in 2010 opgepakt, inclusief een actualisatie van zowel het demografisch perspectief voor de regio als de regionale woonwensen. De aanhoudende stagnatie in de woningmarkt maakte het verder wenselijk ook te kijken naar mogelijkheden om de markt weer in beweging te krijgen. Op basis van de vrijwillige samenwerking in de regio zijn er afspraken opgesteld die in 2011 aan de colleges van Burgemeesters en Wethouders, de colleges van Gedeputeerde Staten, de gemeenteraden en de Provinciale Staten in de Regio Groningen-Assen zullen worden voorgelegd. In dit jaarverslag wordt inhoudelijk niet verder ingegaan op de regionale afspraken. De afspraken worden separaat voorgelegd aan de colleges, de gemeenteraden en de staten. De gevolgen van de regionale afspraken voor de realisatie van de IGS worden meegenomen in het eerstvolgende IUP.

Hierna wordt verder ingegaan op de verslaglegging over de activiteiten van het IGS-programma Wonen in 2010. Dit programma is opgebouwd uit een Leekster en een Noordenvelds deel. Achtereenvolgens wordt kort de stand van zaken weergegeven van de Leekster en de Noordenveldse projecten.

3.1 Bestaande woningbouwprojecten in de gemeente Leek

3.1.1 Oostindie (planontwikkeling en realisatie)

Stand van zaken: Oostindie is een lopend project (restcapaciteit nog circa 750 woningen). Als gevolg van de economische crisis en de situatie op de woningmarkt is de looptijd van de exploitatie verlengd en wordt gezocht naar optimalisatiemogelijkheden.

3.1.2 Entree Leek (planontwikkeling)

Stand van zaken: vrijstelling en bouwvergunning voor nieuwbouw (30 appartementen) op de locatie H&H is verleend. De verkoop is gestart. De feitelijke realisatie is nog onzeker.

3.1.3 Taxi de Graaf (planontwikkeling)

Stand van zaken: de bouw is gestart (44 appartementen). De oplevering is gepland in oktober 2012.

3.1.4 Sintmaheerdt (realisatie)

Stand van zaken: het bestemmingsplan is vastgesteld (102 woningen). De aanbesteding loopt. Start bouw wordt verwacht in 2012.

3.1.5 Woonwijk rond het Multifunctioneel Centrum Oostwold (planontwikkeling)

Stand van zaken: de bouw (30 woningen) start in 2011.

3.1.6 Ericalaan Zuid in Oostwold (realisatie)

Stand van zaken: 6 kavels zijn bouwrijp en gereed voor uitgifte.

3.1.7 Centrumschool (planontwikkeling)

Stand van zaken: het bestemmingsplan is op 4 november 2010 vastgesteld. De bouw start in 2011. Het betreft 29 appartementen, commerciële ruimte en ruimte voor woongroepen van De Zijlen.

3.1.8 Univé (planontwikkeling)

Stand van zaken: het vooroverleg ten behoeve van het uitwerkingsplan is afgerond. De verkoop is gestart (18 appartementen).

3.2 Planontwikkeling nieuwe woningbouwlocaties in Leek

3.2.1 Zevenhuizen-Oost (inclusief landschapsversterkingsopgave)

Stand van zaken: de planontwikkeling is gestart. Aangezien het hier het eerste ruimtelijke plan ter uitvoering van de IGS betreft zal een projectMER worden opgesteld. Daartoe is een conceptnotitie reikwijdte en detailniveau op 16 december 2010 ter inzage gelegd en is bij de Commissie voor de milieueffectrapportage (vrijwillig) een toetsingsadvies gevraagd. De planning is erop gericht om eind 2011 het voorontwerpbestemmingsplan met bijbehorend beeldkwaliteitplan en milieueffectrapport op te leveren. In 2010 is ten behoeve van de landschapsversterkingsopgave onder leiding van DLG een verkenning gemaakt in een ambtelijke workshop.

3.2.2 Centrumversterking Leek

Stand van zaken: prioriteit is gegeven aan het project "Leek-Nietap". Voor de stand van zaken van dit project in 2010 zie 2.9.2.

3.3 Bestaande woningbouwprojecten in de gemeente Noordenveld

3.3.1 Helterbult

Eind 2009 is er een start gemaakt met de realisatie van het plan De Helterbult: 17 grondgebonden woningen en 41 appartementen. Planning woonrijp maken: eerste helft 2011 gereed.

3.3.2 Eerste fase van het plan Roderveld IV

Fase 1 is bouwrijp opgeleverd. Van de 76 geplande projectmatige twee-onder-eenkapwoningen zijn 31 woningen verkocht (fase 1 en 2), de bouwuitvoering van 24 woningen in fase 1 is gestart.

Van 35 kavels voor particuliere bouw zijn er 10 verkocht in fase 1 en 2. Op één kavel is met de bouw gestart.

Voor het plangebied gericht op de sociale sector (rond de 48 woningen) is de betreffende corporatie voornemens het programma te wijzigen, waarna een start gemaakt kan worden met de uitvoering.

3.3.3 Nieuw-Roden – Vijfde Verloting

Het plandeel De Carré moet op twee deelplannen nog voltooid worden. De 10 vrije sectorwoningen staan in de verkoop. Voor het plangebied gericht op de sociale sector (rond de 40 woningen) is de desbetreffende corporatie voornemens het programma te wijzigen, waarna een start gemaakt kan worden met de uitvoering.

3.3.4 Nietap

Stand van zaken: prioriteit is gegeven aan het project "Leek-Nietap". Voor de stand van zaken van dit project in 2010 zie 2.9.2.

3.4 Planontwikkeling nieuwe woningbouwlocaties in Roden

3.4.1 Roden-Zuid

Stand van zaken: bij Roden-Zuid heeft een van de grondeigenaren aan het college van burgemeester en wethouders van Noordenveld een samenwerkingsovereenkomst ter tekening voorgelegd. Het college heeft geweigerd deze overeenkomst te tekenen. Het college wil eerst helderheid over de omgevingsfactoren en vooral de woningbehoefte en de woningvraag (zowel kwantitatief als kwalitatief) alvorens er stappen worden gezet richting planvorming Roden-Zuid. In het verlengde hiervan zal worden bezien of het wenselijk is om tot een overeenkomst te komen met deze partij. Om die reden heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordenveld nog geen beslissing genomen over de bestuursopdracht Roden-Zuid. De stuurgroep IGS heeft in 2010 een positief advies uitgebracht over deze bestuursopdracht aan het college van Noordenveld.

3.4.2 Oude Bitseveld

Stand van zaken: in het kader van de verwerving van het oudste Bitseveld is door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordenveld in 2010 onderhandeld met twee partijen die een strategische grondpositie innemen. In de huidige financiële en economische omstandigheden worden deze beoogde verwervingen door het college aangemerkt als te risicovol. Om die reden zijn de onderhandelingen gestaakt. Dit is voor één van de partijen aanleiding geweest om bij de rechtbank een schadeclaim in te dienen.

Een tweetal andere partijen heeft aan het college aan burgemeester en wethouders van Noordenveld laten weten niet te streven naar verwerving door de gemeente van hun eigendom, maar wel bereid te zijn om te kijken of in de geest van de IGS op hun eigendom kan worden gekomen tot planontwikkeling.

4. Programma Werken

4.1 Overleg met bedrijfsleven

In de IGS worden een groot aantal maatregelen (in het bijzonder transformatie en herstructurering van bedrijventerreinen) aangekondigd die de belangen van het bedrijfsleven raken. Om die reden is in 2009 overleg gevoerd met de bedrijvenverenigingen van Leek en Noordenveld. Daarbij is afgesproken dat na vaststelling van de IGS in 2010 een volgend overleg gehouden zou worden om te komen tot afspraken over de manier waarop de realisatie van deze maatregelen ter hand wordt genomen.

Stand van zaken: vanwege de financiële en economische crisis is in IGS-kader geen gezamenlijke prioriteit gegeven aan dit punt. Uiteraard zijn de reguliere gemeentelijke overleggen met het bedrijfsleven wel gewoon doorgegaan.

4.2 Bitseveld

Stand van zaken: In het IUP 2010 is over Bitseveld opgenomen dat in 2010 gewerkt zal worden aan een globaal revitaliseringsplan voor het nieuwste gedeelte van het Bitseveld. Onder 2.9.3 is al aangegeven dat de energie in 2010 gericht is geweest op het verkrijgen van cofinanciering van provincie en rijk.

4.3 Leeksterveld fase 2

Stand van zaken: zie hierboven onder 2.6. De daar genoemde provinciale ontheffing is op 28 oktober 2010 verleend. Het ontwerpbestemmingsplan heeft tot 11 november 2010 ter inzage gelegen. Vaststelling is voorzien in het voorjaar van 2011.

5. Programma Infrastructuur

5.1 Monitor mobiliteit

Stand van zaken: de bestuursopdracht Monitor Mobiliteit is op 18 mei 2010 vastgesteld door de stuurgroep IGS. Het telprogramma is direct daarna van start gegaan. Jaarlijks wordt in het voorjaar een rapportage opgeleverd, voor het eerst in april 2011.

5.2 Hoofdontsluiting

Stand van zaken: Provinciale Staten van Drenthe hebben op 7 juli 2010 het Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer vastgesteld, waarin opgenomen de hoofdontsluiting Leek-Roden. Op grond van voordrachten uit maart en juni 2010 hebben Provinciale Staten van Groningen op 13 oktober 2010 het zoekgebied van de hoofdontsluiting vastgesteld en een planuitwerkingsbesluit genomen (voorzover het hun bevoegdheid betreft, dus beperkt tot het grondgebied van de provincie Groningen). In beide provincies is nadere financiële besluitvorming aan de orde in 2014. In vervolg op deze besluiten wordt nu gewerkt aan een bestuursopdracht met daarin een plan van aanpak voor de planuitwerking.

5.3 Onderliggend wegennet

Stand van zaken: maatregelen op het onderliggend wegennet worden ontwikkeld als vanzelfsprekend onderdeel in andere deelprojecten.

5.4 Openbaar vervoer

Stand van zaken: de bestuursopdracht Actualisatie Masterplan Openbaar Vervoer is in 2010 door de stuurgroep IGS van een positief advies voorzien. Daarnaast is in 2010 gewerkt aan de voorbereiding van een bestuursopdracht om na deze actualisatie het masterplan uit te werken in concrete maatregelen. Deze zal later in 2011 door de stuurgroep IGS behandeld worden.

Voor de spoorverbinding Groningen-Heerenveen wordt door de provincies Groningen en Fryslân een marktconsultatie uitgevoerd en een programma van eisen opgesteld inclusief informatie over risico-inventarisaties en budgetreserveringen. De gemeente Leek is hierbij betrokken. In 2011 moet er meer zicht ontstaan over de haalbaarheid van de spoorlijn binnen het beschikbare budget van € 577 miljoen. In regionaal verband is bij de besluitvorming over een regionale bijdrage voor de RegioTram afgesproken dat in het voorjaar van 2011 een plan van aanpak "Doorrijden de regio in" wordt voorgelegd aan de stuurgroep van de Regio Groningen-Assen. In december 2010 is hier een start mee gemaakt, waarbij de programmaleider Infrastructuur IGS en gemeentelijke verkeerskundigen hun inbreng hebben geleverd.

5.5 Financiering

Stand van zaken: de maatregelen openbaar vervoer zijn met de nu bekende globale kostenramingen opgenomen in het MIP van de Regio Groningen-Assen en de concept-projectenlijst voor de RSP-projecten Busbanen en Transferia en komen zodoende in aanmerking voor een regiobijdrage en/of een bijdrage uit het Regio Specifiek Pakket (compensatiegelden Zuiderzeelijn). Aanscherping van de bedragen is mogelijk na de uitwerking van het Masterplan Openbaar Vervoer in concrete maatregelen in

2011 of 2012. Voorwaarde voor het MIP en het RSP is dat de maatregelen uiterlijk in 2020 zijn gerealiseerd.

6. Programma Natuur, landschap en recreatie

De Dienst Landelijk Gebied (DLG) levert de programmaleider voor dit programma, die tevens lid is van de ambtelijke projectgroep. De financiering van deze inzet is anders dan bij de andere programma-leiders, die door de betreffende IGS-partner zelf betaald wordt. De inzet van DLG wordt door DLG op jaarbasis geoffreerd en per jaar wordt een financieringsconstructie aan de stuurgroep voorgelegd. (Voor de verrekening van die kosten over 2010 en 2011 zie hierboven onder 2.5.) In het eerste jaar van de realisatie van de IGS hebben de deelnemende partijen in augustus 2010 ingestemd met de DLG-offerte en de financieringsconstructie over 2010. Door dat late tijdstip zijn niet alle voornemens zoals vermeld in de IUP 2010 voor het Programma Natuur, landschap en recreatie uit de verf kunnen komen. Daarnaast is in dit programma veel tijd gaan zitten in de hierboven onder 2.9.1 genoemde fondsverwerving en opstart voor het project Versterking toeristische infrastructuur Landgoederenzone Leek-Roden, deelproject Nienoord, en de strategische verkenningen over het voorkeursrecht (zie 2.8). Hieronder treft u de overige onderdelen van het programma Natuur, landschap en recreatie die in 2010 tot uitvoering zijn gekomen.

6.1 Aanvullende analyses en onderzoeken

In het IUP 2010 staat dat voorafgaand aan het daadwerkelijk uitvoeren van een groot aantal IGS-activiteiten aanvullende analyses en onderzoeken gedaan moeten worden. In 2010 is voorrang gegeven aan de voorbereiding van de vraag waar in het IGS-gebied aanvullende hydrologische kennis verzameld moet gaan worden. Naar verwachting zal een bestuursopdracht hierover begin 2011 aan de stuurgroep voorgelegd worden.

6.2 Landgoed Terheijl

De bestuursopdracht zal begin 2011 worden voorgelegd aan de stuurgroep. Zie voor de stand van zaken van dit project verder hierboven onder 2.9.1 en hierna onder 6.3.

6.3 Roden-Oost

In het IUP 2010 staat dat in 2010 een bestuursopdracht opgesteld wordt ten behoeve van Roden-Oost. Deze prioritering vond zijn oorzaak in de ontwikkelingen bij de herinrichting Roden-Norg (ten tijde van het opstellen van het IUP 2010 werd een grondaankoop in Roden-Oost verwacht). Het werd van belang geacht dat deze mogelijkheid voor grondaankoop samen opliep met de uitwerking van Roden-Oost. DLG zou hiertoe een voorstel maken. Eind augustus 2010 bleek echter dat de grondaankoop niet doorging omdat de verkopende partij zich terugtrok. De urgentie om met Roden-Oost van start te gaan is hierdoor beduidend kleiner. Ondertussen doen zich in en rond Terheijl ontwikkelingen voor die aanleiding zijn om nu al met dit gebied aan de slag te gaan. Ten eerste is daar sprake van een aantal grondeigenaren met ideeën voor landgoederen. Of deze ideeën aansluiten bij het gedachtegoed van de IGS is nu nog niet bekend. Daarvoor is een nadere uitwerking voor Terheijl nodig. Ten tweede is de landgoederenzone Nienoord, Terheijl, Mensinge opgepakt. De samenhang in de landgoederenzone is daarbij essentieel en die kan pas goed worden bepaald als ook de identiteit van Terheijl als groene schakel in het geheel bepaald is. Om die reden heeft de stuurgroep in december 2010 ingestemd met een wijziging van het programma Natuur, landschap en recreatie van het IUP 2010. Met deze wijziging is de opgave voor Roden-Oost tot nader order uitgesteld en wordt voorrang gegeven aan de uitwerking van het landgoed Terheijl als tweede fase van de landgoederenaanpak.

6.4 Roden-Zuid

Vanwege de samenhang in de ontwikkelingen is de landschaps- en natuuropgave voor Roden-Zuid meegenomen in de bestuursopdracht voor Roden-Zuid (zie hierboven onder 3.4.1).

6.5 Landschapsversterking Zevenhuizen-Oost

Vanwege de samenhang in de ontwikkelingen is deze landschapsversterkingsopgave meegenomen in de bestuursopdracht voor Zevenhuizen-Oost (zie hierboven onder 3.2.1). De planvorming voor de woningbouw op de locatie Zevenhuizen-oost heeft een nauwe inhoudelijke relatie met de landschapsopgave uit de IGS voor het gebied ten oosten van de woningbouwlocatie. Daarnaast zal de landschapsopgave deels gefinancierd moeten worden uit de exploitatie van de woningbouwlocatie. Middels een workshop is in 2010 de inhoudelijke relatie tussen wonen en landschap verankerd.

Stuurgroep Ontwerppogave Leek - Roden

Samenstelling Stuurgroep Ontwerppogave Leek-Roden tot medio 2010

dhr. H. van der Laan	gemeente Noordenveld, burgemeester, voorzitter
dhr. M. Bouma	gemeente Leek, wethouder
dhr. J. Dam	gemeente Noordenveld, wethouder
dhr. J. Koopmans	provincie Groningen
dhr. H. Kusters	DLG
dhr. H. van der Meer	provincie Drenthe
dhr. B. Plandsoen	gemeente Leek, wethouder
mw. M. Hageman	projectsecretaris IGS
dhr. J. van Munster	projectleider IGS/ secretaris stuurgroep

Samenstelling Stuurgroep Ontwerppogave Leek-Roden na medio 2010

dhr. J. Dam	gemeente Noordenveld, wethouder, voorzitter
dhr. M. Bouma	gemeente Leek, wethouder, vice-voorzitter
dhr. O. Huisman	gemeente Noordenveld, wethouder
dhr. J. Koopmans	provincie Groningen
dhr. H. Kusters	DLG
dhr. B. Plandsoen	gemeente Leek, wethouder
dhr. E. Uneken	provincie Drenthe
mw. M. Hageman	projectsecretaris IGS
dhr. J. van Munster	projectleider IGS/ secretaris stuurgroep

Stuurgroep Ontwerppogave Leek - Roden

Samenstelling Projectbureau IGS Leek-Roden

mw. M. Hageman	projectsecretaris IGS
dhr. J. van Munster	projectleider IGS/ secretaris stuurgroep/ voorzitter projectgroep

Samenstelling Projectgroep IGS Leek-Roden

dhr. J. van Munster	projectleider IGS/ voorzitter projectgroep
mw. M. Hageman	projectsecretaris IGS
dhr. D. Kuiper	lid projectgroep, provincie Drenthe
mevr. C. Schrandt	lid projectgroep, programmaleider Natuur, landschap en recreatie, DLG
dhr. S. van Sloten	lid projectgroep, programmaleider Wonen en Werken Leek, gemeente Leek
dhr. E. Stuij	lid projectgroep, programmaleider Infrastructuur, provincie Groningen
dhr. R. van der Werff	lid projectgroep, programmaleider Wonen en Werken, gemeente Noordenveld

Stuurgroep Ontwerpopgave Leek - Roden

gemeente Leek

GEMEENTE NOORDENVELD

Integraal UitvoeringsProgramma IGS Leek-Roden 2011-2014

Jaarschijf 2011

Voorwoord en samenvatting

Voor u ligt het tweede Integrale Uitvoeringsprogramma (IUP) van de Intergemeentelijke Structuurvisie Leek-Roden (IGS). Het uitvoeringsprogramma is opgesteld conform de afspraken die de overheden die samenwerken bij de realisatie van de IGS hebben gemaakt. Die afspraken zijn neergelegd in een samenwerkingsovereenkomst, die medio 2010 (SOK) ondertekend is door de gemeenten Leek en Noordenveld, de provincies Drenthe en Groningen en de Dienst Landelijk Gebied (DLG) van het ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie (ELI). Daarnaast zijn in het eerste IUP 2010-2015, jaarschijf 2010, die afspraken verder uitgewerkt. Hoe in 2010 uitvoering is gegeven aan die afspraken kunt u lezen in het Jaarverslag 2010 van de stuurgroep Ontwerpogave Leek-Roden.

In het IUP 2010 is aangegeven dat dit tweede IUP zou uitkomen op het moment dat de onderzoeken op het gebied van de woningbouwafstemming in de Regio Groningen-Assen omgezet zijn in nieuwe regionale afspraken. Nu deze afspraken op 29 maart 2011 gepresenteerd zijn aan de gemeenteraden en de Provinciale Staten in de Regio Groningen-Assen moeten wij constateren dat deze afspraken niet zo ver uitgewerkt zijn dat ze direct omgezet kunnen worden in een aangepaste programmering in dit IUP. Veel van deze regionale afspraken zullen in 2011 nog verder uitgewerkt moeten worden.

Om die reden, maar ook vanwege het feit dat er nog altijd sprake is van een niet stabiele en veranderende woningmarkt en er bovendien nog geen volledige helderheid bestaat over de financiële inzet van de samenwerkende partners ten behoeve van de realisatie van de IGS, is voor 2011 gekozen voor een IUP dat behoudend is. Grofweg betekent dit dat de activiteiten die in 2010 opgepakt zijn, in 2011 gecontinueerd worden en dat er in 2011 weinig nieuwe activiteiten opgepakt gaan worden.

Na consultatie van de vijf partijen die samenwerken bij de realisatie van de IGS is er daarnaast voor gekozen om de reikwijdte van dit IUP te beperken tot 2014. De samenwerkende partijen vinden het logisch en vanzelfsprekend om dit IUP te beperken tot 2014 omdat in dat jaar:

- de Regiovisie Groningen-Assen geëvalueerd wordt, en tevens
- de regionale woningbouwopgaven herijkt gaan worden, en tot slot
- in dat jaar conform de afspraken de ruimtelijke visie van de IGS en de gekozen samenwerking van de SOK geëvalueerd gaan worden.

Het voorliggende IUP zal na vaststelling door de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Leek en Noordenveld en na instemming van de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Drenthe en Groningen en door DLG, ter consultatie worden voorgelegd aan de raden van de gemeenten Leek en Noordenveld.

1. Inleiding en uitgangspunten

De stuurgroep Ontwerppogave Leek-Roden heeft zich bij de voorbereiding van de opstelling van het voorliggende Integrale Uitvoeringsprogramma (IUP) van de Intergemeentelijke structuurvisie Leek-Roden (IGS) gebogen over de vraag hoe de realisatie van de IGS in de komende tijd eruit moet zien. Als basis voor de programmering van die realisatie zijn daarbij uitdrukkelijk de snelle maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen besproken. Te noemen zijn de financiële en economische recessie, maar ook de afstemmingsafspraken over de woningbouw in de Regio Groningen-Assen. Nu zeer recentelijk deze laatste afspraken op tafel zijn gekomen, legt de stuurgroep -conform de afspraken in het vorige IUP, jaarschijf 2010- dit tweede IUP voor. Bij de opstelling van dit IUP heeft de stuurgroep de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bij de opstelling van het eerste IUP jaarschijf 2010 waren er omstandigheden om een sobere start te maken met de uitvoering van de IGS. Ook in 2011, het tweede jaar van de realisatie van de IGS, dwingen deze omstandigheden een IUP voor te leggen dat uitdrukkelijk rekening houdt met een groot aantal onzekerheden. In korte lijnen moet in het IUP ingegaan worden op die onzekerheden.
- Bij de uitvoering van lange termijnbeleid moeten in onzekere tijden de ontwikkelingen goed gevolgd worden om flexibel in te kunnen spelen op die ontwikkelingen (zogenaamd adaptief beleid). Zo kan snel en evenwichtig gereageerd worden op veranderende omstandigheden zonder dat bij iedere wijziging het lange termijnbeleid ter discussie komt te staan. Deze beleidslijn is een uitgangspunt van de IGS. Het IUP moet een verdere uitwerking van deze gedachte zijn.
- In de IGS is op integrale wijze kwalitatief beschreven waar in het gebied Leek-Roden de sectorale pijlers van de IGS (wonen, werken, mobiliteit en natuur/ landschap) hun plek kunnen vinden en welke kernwaarden behouden of versterkt moeten worden. Die benadering biedt de mogelijkheid om bij wijzigende omstandigheden bewust te switchen in de prioritering van de uitvoering. Activiteiten en projecten waarvan recent nog gedacht werd dat ze als eerste opgepakt zouden worden (zoals woningbouw) schuiven door de wijzigende omstandigheden in de tijd naar achteren; andere activiteiten worden juist naar voren geschoven (zoals landschap en openbaar vervoer). Op die wijze ontstaat op korte termijn een nieuw evenwicht tussen de vier pijlers van de IGS, geschoeid op realisme en (financiële) haalbaarheid.
- Zowel landelijk als in onze regio is merkbaar dat de slagingskansen van gebiedsopgaven worden vergroot als voorafgaand regionaal afgestemd is wie wat, wanneer en op welke wijze gaat realiseren. Dit geldt voor zowel wonen, werken, mobiliteit als natuur en landschap. Deze trend is te herleiden uit landelijk en provinciaal beleid die aangeven dat aan een geplande gemeentelijke ruimtelijke ontwikkeling een degelijke regionale afstemming ten grondslag moet liggen. Ook bij de deelnemers van de Regio Groningen-Assen is in korte tijd het inzicht ontstaan dat bij bijvoorbeeld ontwikkelingen van bedrijventerreinen en woningbouw regionale afstemming een randvoorwaarde is voor een goede (gemeentelijke) beleidsuitvoering. In het IUP moet dit inzicht meegenomen worden.
- Onzekere financiële omstandigheden dwingen bij het opstellen van een uitvoeringsprogramma ertoe enerzijds de rekening niet (verder) naar de toekomst door te schuiven en anderzijds noodzakelijke nieuwe investeringen op een "slimme" manier te koppelen aan investeringen die sowieso noodzakelijk zijn (bijvoorbeeld onderhoud, of lopende investeringsprogramma's) of aan het verkrijgen van financieringsbronnen van "elders". Het voorliggende IUP moet hiertoe een aantal voorzetten geven. De voorkeur gaat daarbij uit naar zogeheten "no-regretmaatregelen" (no-regretmaatregelen zijn maatregelen die in ieder toekomstscenario ten uitvoer zullen komen).
- Tot slot: in onzekere tijden zal bij het opstellen van een uitvoeringsprogramma rekening gehouden moeten worden met de kans dat bestaande (on)zekerheden kunnen omzwaaien naar nieuwe (on)zekerheden. Een adaptief uitvoeringsprogramma moet aangeven op welk moment in de toekomst met de kennis van dit moment een eventuele herziening van het lange termijnbeleid aan de orde gesteld moet gaan worden. Ook daarop moet het IUP ingaan.

2. Foto's van ontwikkelingen en onzekerheden

De uitgangspunten die genoemd zijn in hoofdstuk 1 zijn omgezet in "foto's". De omgevingsaspecten die in ogenschouw genomen moeten worden om te komen tot een evenwichtig uitvoeringsprogramma zijn vastgelegd middels foto's die genomen zijn in het begin van 2011; het moment waarop die omgevingsaspecten zo ver uitgebot waren dat het maken van een foto daadwerkelijk zin had. Deze foto's treft u aan in 2.1 tot en met 2.3. In 2.4 worden de verschillende foto's naast elkaar gelegd en wordt een basis gelegd voor de uitvoeringsprogrammering van de IGS in de komende jaren. In de hoofdstukken 3 tot en met 8 wordt vervolgens concreet aangegeven welke activiteiten en projecten in 2011 opgepakt gaan worden.

2.1 Foto I: financiële gevolgen van de recessie en positie van de IGS-partners

De recessie van de laatste jaren heeft overal in Nederland flinke gevolgen gehad voor gebiedsontwikkelingen. In het IUP 2010 werd de verwachting uitgesproken dat in de loop van 2010 meer zicht zou ontstaan op de toekomstige financiële posities van de bij de realisatie van de IGS samenwerkende partijen. Deze verwachting is niet helemaal uitgekomen. Weliswaar hebben de partijen iets meer zicht, maar de gemeenten Leek en Noordenveld zitten bijvoorbeeld nog midden in een bezuinigingsoperatie. Daarnaast geldt voor alle betrokken partijen dat de uitwerking van het (voorgenomen) kabinetsbeleid nog niet helder is. Voorbeelden daarvan zijn de discussies over plek en positie van DLG en over de taakverschuivingen tussen rijk, provincies en gemeenten (doorgaans inclusief efficiencykorting). Naar verwachting zal deze discussie tot ver in 2011 duren. Ook de in maart 2011 gehouden provinciale verkiezingen beïnvloeden foto I. De beleidsmatige en financiële doorwerking van de uitslag van deze verkiezingen zijn op dit moment immers nog niet duidelijk.

Naast de bezuinigingsoperaties zijn de gemeenten in eigen huis voortdurend aan het kijken en (her)beoordelen op welke wijze zij hun grondexploitaties, reserves en voorzieningen in evenwicht kunnen houden. De afwikkeling van die herbeoordeling was op het moment van schrijven van dit document nog niet bekend. Wel kan geconstateerd worden dat de mogelijkheid om geld te "verdienen" op woningbouwlocaties op dit moment kleiner is geworden dan gedacht werd ten tijde van de vaststelling van de IGS in 2009.

Foto I noopt tot een behoedzame programmering voor de komende jaren van de realisatie van de gebiedsopgaven uit de IGS.

2.2 Foto II: onderzoek naar de gevolgen van de recessie in de Regio

Ook in de Regio Groningen-Assen en in het gebied Leek-Roden zijn de gevolgen goed merkbaar. In 2010 is door de Regio Groningen-Assen een onderzoek uitgebracht (Recessie en regionale samenwerking) waarin een aantal aanbevelingen zijn gedaan over de wijze hoe regionaal het beste omgesprongen kan worden met de recessie. Daarbij is een uitsplitsing gemaakt naar de korte en de lange termijn. Voor de lange termijn wordt aanbevolen dat alle uitgangspunten van de Regiovisie 2030 gehandhaafd blijven met als uitgangspunt economische profilering gekoppeld aan behoud en versterking van gebiedskwaliteit. Ook de T-structuur blijft staan als een goed sturingsconcept voor de lange termijn.

Voor de korte termijn wordt aanbevolen om regionaal naar een versterkt samenwerkingsmodel toe te werken, waarbij de woningbouwopgave nauw gekoppeld wordt aan opgaven die leiden tot versterking van landschap, natuur en water. Bijkomend voordeel van deze aanbeveling is dat er op een integralere manier uitvoering wordt gegeven aan de verschillende opgaven en dat er gemakkelijker geschoven kan worden tussen de verschillende sectorale financieringsbronnen.

Foto II levert het beeld op dat de Regiovisie op de lange termijn niet ter discussie staat. De integrale gebiedsbenadering van de IGS past daarnaast goed in de aanbevelingen die in het onderzoek gedaan zijn voor de korte termijn. Sterker nog; een goede programmering gebaseerd op de integrale benadering van de IGS en op de kwaliteit van het gebied Leek-Roden kan leiden tot (financiële) steun van onder meer de Regio Groningen-Assen. De in 2010 opgestarte projecten Nienoord en Leek-Nietap zijn voorbeelden waar de kwalitatieve kracht van de IGS en het gebied Leek-Roden heeft geleid tot een flinke bijdrage van onder meer de regio, provincies en Europa.

2.3 Foto III: regionale woningbouwafstemming

In het IUP 2010 staat de verwachting dat in 2010 duidelijkheid zou ontstaan over de woningbouwafstemming in de Regio Groningen-Assen. Op 29 maart 2011 zijn de afspraken over de regionale woningbouw aan de gemeenteraden en de Provinciale Staten in de regio gepresenteerd. Deze afspraken worden hier niet uitgebreid behandeld. Geconstateerd kan worden dat de (vrijwillige) samenwerking in regionaal verband nog niet heeft geleid tot een gedragen voorstel of scenario om vooruit te lopen op een kleiner woningbouwvolume of een andere woningbouwverdeling in de regio. De uitwerking van de doelstelling om de regio te zien als één

gemeente, waarbij zo min mogelijk gemeentelijke concurrentie optreedt, blijkt meer tijd te vragen dan verwacht. De afspraken zullen in 2011 verder geconcretiseerd worden in een regionale woonvisie.

In de aanbiedingsbrief d.d. 17 maart 2011 van de stuurgroep Regio Groningen-Assen bij de regionale woningbouwafspraken stelt de stuurgroep dat zij vasthoudt aan het uitgangspunt om samen te werken vanuit het gedachtegoed van de Regiovisie om wonen, werken en mobiliteit in onderlinge samenhang in de regio te concentreren op de zogenoemde T-structuur. Met deze integrale aanpak wordt gezorgd voor economische kansen, gekoppeld aan behoud en versterking van gebiedskwaliteit. De stuurgroep wil samen met de betrokken gemeenten kijken naar de te ontwikkelen locaties en daarop het Meerjareninvesteringsprogramma van de regio afstemmen. Het gaat om een integrale inzet van met name wonen, bereikbaarheid en landschap. Daarbij is de insteek van de stuurgroep het bereiken van optimale kwaliteit voor deze locaties.

Foto III levert daarmee het beeld op dat de regionale woningbouwafstemming nog wazig is. De regionale woonvisie die in 2011 uitkomt zal een helderder foto moeten opleveren. Daarnaast geeft foto III een kans aan; de integrale gebiedsbenadering van de IGS sluit naadloos aan op de inzet van de stuurgroep van de Regio Groningen-Assen en kan daarmee een drager zijn om middelen te genereren.

2.4 De foto's naast elkaar

2.4.1 Wazige foto's

Als de foto's van I tot en met III naast elkaar gelegd worden om conclusies te trekken over de inhoud van dit IUP dan moet allereerst geconstateerd worden dat de foto's op zich nog niet scherp zijn. Om in dezelfde beeldspraak te blijven; de objecten op de foto's (organisaties, financiën en woningbouw) zijn in beweging en foto's van bewegende beelden zijn altijd onscherp. Dat noopt ertoe om de programmering van de realisatie van de IGS in ieder geval in 2011 behoedzaam op te stellen. Vanuit het gezichtspunt van de IGS is er wel alle belang bij om in 2011 helderder foto's te kunnen maken, zodat bestuurlijk en maatschappelijk keuzes gemaakt kunnen worden. Dat geldt met name voor de regionale woningbouwafspraken. Ook in 2011 zullen flinke inspanningen gepleegd moeten worden om in dit regionale dossier in 2011 beduidende stappen te (laten) doen.

2.4.2 IGS-fasering en reikwijdte van dit IUP

In hoofdstuk 9 ("Ontwikkelingsstrategie") van de IGS is aangegeven op welke wijze de IGS gerealiseerd wordt in de periode 2010 tot en met 2030. Daartoe is die (lange) periode van realisering gesplitst in drie fasen. Fase 1 loopt van 2010 tot 2016; fase 2 loopt van 2016 tot 2021 en fase 3 loopt tot 2030. Omdat het voor de hand lag dat in zo'n lange periode van realisering veel zaken zouden kunnen gaan spelen die de voornemens die genoemd zijn in de IGS kunnen beïnvloeden, is zeer nadrukkelijk in de IGS opgemerkt dat "de opgenomen fasering als startdocument gezien moet worden, die periodiek herzien moet worden. Frequente herijking is noodzakelijk om daarmee de sturing van het proces te optimaliseren. Kansen en (on)mogelijkheden die zich bij projecten voordoen, marktontwikkelingen, dekkingsmogelijkheden, nieuwe inzichten en politieke wensen worden meegewogen bij de bijstelling van de fasering. Kansrijke projecten kunnen hierdoor naar voren worden gehaald en kansarme of risicovolle projecten naar achteren." (Citaat uit de IGS, bladzijde 145. Een kopie van de bladzijden 145, 147 en 149 van de IGS die gaan over de fasering zijn als bijlage 1 bijgevoegd.)

Na de vaststelling van de IGS op 21 oktober 2009 hebben de vijf overheden die samenwerken aan de realisatie van de IGS deze flexibele aanpak in een aantal documenten verder uitgewerkt. In de SOK en in het IUP, Jaarschijf 2010, hebben zij aangegeven dat zij in de loop van de jaren willen toewerken naar een voortschrijdend meerjarenprogramma. Gekoppeld aan de vijfjaarlijkse fasering in de IGS moet dit leiden tot een programma dat elke vijf jaar wordt vastgesteld door de samenwerkende overheden. Daarnaast zal ieder jaar voor het daarop volgende jaar een Jaarschijf vastgesteld worden met een doorkijk naar de resterende jaren van het IUP en de IGS. Daarmee wordt het Uitvoeringsprogramma een dynamisch en flexibel instrument, zoals bedoeld in hoofdstuk 9 van de IGS. Vertraging en versnelling van de realisering wordt daadwerkelijk mogelijk, omdat het programma jaarlijks geactualiseerd en waar nodig bijgesteld wordt op basis van geconstateerde trends, metingen en de economische situatie.

Bij het opstellen van het IUP, Jaarschijf 2010, is vanwege met name de economische situatie door de stuurgroep Ontwerpogave Leek-Roden aan de deelnemende partners voorgesteld om het Uitvoeringsprogramma te beperken tot de Jaarschijf 2010. Daarbij is toen de verwachting uitgesproken dat in het voorjaar van 2011 de economische situatie zodanig zou zijn dat er wel een Uitvoeringsprogramma voor de eerst komende vijf jaren voorgelegd zou kunnen worden (2011-2016). Bij de voorbereiding van dit voorliggende IUP heeft de stuurgroep moeten constateren dat ook nu de economische situatie en de ontwikkelingen in de woningmarkt slecht voorspelbaar zijn. Dat moge ook blijken uit de wazige foto's I, II en III. De stuurgroep heeft daarom (passend binnen de IGS en de gemaakte afspraken over de realisering van de IGS en gebaseerd op de uitgangspunten die hierboven in hoofdstuk 1 staan) de reikwijdte van het Uitvoeringsprogramma beperkt tot de

jaren 2011-2014, waarbij het accent is gelegd op de Jaarschijf 2011. De vijf partijen die samenwerken bij de realisatie van de IGS zijn van oordeel dat 2014 een logisch, vanzelfsprekend, jaar is voor het herijken van de ruimtelijke visie van de IGS in omdat in 2014:

- De Regiovisie Groningen-Assen geëvalueerd wordt;
- De regionale woningbouwopgaven opnieuw vastgesteld gaan worden;
- Conform de afspraken de IGS en de SOK geëvalueerd gaan worden.

In 2.4.3 worden de projecten genoemd die in 2010 doorgaan of nieuw opgepakt gaan worden. Deze projecten worden in de hoofdstukken 3 tot en met 7 nader uitgewerkt. Waar mogelijk wordt daarbij een doorkijk gegeven voor de jaren 2012 tot en met 2014.

In 2.4.4 wordt opgesomd welke projecten in 2011 niet opgepakt gaan worden, maar wel in de oorspronkelijke planning van de IGS staan als projecten die in de periode 2010-2015 (eerste fase van de realisatie van de IGS) gepland stonden.

2.4.3 Welke projecten gaan door in 2011 of worden in 2011 opgepakt?

Voor de projecten waarover in de IGS op bladzijde 145 gesteld werd dat zij zouden starten in fase 1 van de realisatie van de IGS (periode 2010-2015) kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- De woningbouwmarkt blijft stagneren. In 2011, maar ook in de jaren daarna, zal slechts een beperkte toevoeging aan de woningbouw in Leek-Roden plaatsvinden. Het IUP zal voor 2011 uitgaan van de voortzetting, dan wel afronding van al in gang gezette gebiedsopgaven in het gebied. Dat zijn de projecten Zevenhuizen-Oost (inclusief landschapsversterkingsopgave Zevenhuizen-Oost) en Roden-Zuid (inclusief landschapsversterkingsopgave Roderesch en Steenbergerloop en voorinvestering in landschappelijke structuren). Voor deze projecten zijn respectievelijk de procedures gestart, of wordt nagedacht of de procedure gestart moet worden. Bij deze twee projecten wordt de kans van een sluitende dan wel winstgevend exploitatie aanwezig geacht. Daarnaast hebben deze projecten, samen met Oostindie, de mogelijkheid om (via bijstellingen van het Meerjareninvesteringsprogramma van de Regio Groningen-Assen) een bijdrage te krijgen (zie 2.2 en 2.3).

- In de programmering van de realisatie van de IGS in de jaren 2010-2014 reteren vervolgens een aantal projecten, waarvan de planvoorbereiding door zal gaan omdat:

a. Die voorbereiding altijd nut heeft of noodzakelijk is (*IGS-Programma Infrastructuur*):

- Actualisatie Masterplan Openbaar Vervoer Leek-Roden (inclusief het inzichtelijk maken welke maatregelen getroffen moeten worden en waaruit zij betaald kunnen worden);
- Monitoren onderliggend wegennet.

b. Verkennende stappen -voorafgaand aan definitieve besluitvorming- noodzakelijk zijn voor de financiering en haalbaarheid van die projecten (*IGS-Programma Infrastructuur*):

- Transferium Leek;
- OV-rondje Leek-Roden;
- Hoofdinfrastructuur, inclusief parallelweg aan de zuidkant van de A7.

c. Er een goede kans van slagen is door een koppeling van particuliere initiatieven aan regionale of bijvoorbeeld provinciale gelden (*IGS-Programma Natuur, landschap en recreatie*):

- Terheijl als volgende fase van het project Versterking toeristische en recreatieve infrastructuur Landgoederenzone Leek-Roden).

2.4.4 Welke projecten worden in 2011 niet opgepakt?

Andere gebiedsopgaven die in de eerste fase (2010-2015) van de realisatie van de IGS gepland stonden en waar de gemeenten zich verbonden hadden om initiatief te nemen (zie hiervoor hoofdstuk 9.4 van de IGS die voor het gemak als bijlage is toegevoegd), worden tot nader order uitgesteld. Particuliere initiatieven voor plannen in deze gebieden zullen per keer op hun haalbaarheid worden beoordeeld. Het betreft in het *IGS-Programma Wonen*:

- Oostwold fase 1;
- Planvoorbereiding woningbouw Tolbertervaart;
- Planvoorbereiding woningbouw voor centrumdorps wonen in Leek;
- Nieuw-Nieuw-Roden;
- Planvoorbereiding woningbouw voor Nietap fase 1;
- Vrijmaken oude Bitseveld (m.u.v. studie, zie hierna onder 5.2);
- Planontwikkeling centrumdorps wonen in Roden.

- De mogelijkheden om gelden te genereren uit woningbouw zullen in 2011, maar ook in ieder geval in 2012 en 2013, gering zijn. Dit houdt in dat eventuele verdiensten hieruit ook niet ingezet kunnen worden voor projecten in de IGS-programma's Infrastructuur, Landschap, natuur en recreatie en Werken waarvan de voorbereiding of de start van de realisatie gepland waren voor de periode 2010-2015 (zie pagina 145 van de IGS). De volgende projecten van de *IGS-programma's Werken, Infrastructuur en Natuur, Landschap en recreatie* worden tot nader order uitgesteld, waarbij particuliere initiatieven voor plannen in deze gebieden per keer op hun haalbaarheid zullen worden beoordeeld:

- Ontwikkeling Wijkengebied:
- Randpark Tolbertervaart:
- Bitseveld (m.u.v. studie, zie hierna onder 5.3):
- Kwaliteitsverbetering Oldebert:
- Kwaliteitsverbetering Diepswal.

Door deze programmering zal bij de realisatie van de IGS in 2011 meer accent komen te liggen op de programma's Infrastructuur (en daarin met name het OV) en Landschap, natuur en recreatie (en daarin met name de planvoorbereiding van het deelproject Terheijl als vervolg op het deelproject Nienoord). Hiermee wordt recht gedaan aan de IGS, waarin gesteld is dat bij de realisatie uitgegaan wordt van een flexibele programmering die rekening houdt met de ontwikkelingen in de maatschappij. In de volgende Jaarschijf van het IUP (in 2012) wordt bekeken hoe de vlag er dan bij staat en welke activiteiten dan opgepakt kunnen en moeten gaan worden. Uiteraard kan dat ook tussentijds, als de omstandigheden daartoe aanleiding geven.

De uitwerking van het bovenstaande treft u op projectniveau aan in de hoofdstukken 3 tot en met 7. Daarin worden per IGS-programma de projecten die in 2011 wel worden opgepakt verder geconcretiseerd.

3. Programma Algemeen

In 2011 zullen de volgende algemene activiteiten worden opgepakt:

3.1 Fondsverwerving

Een van de redenen waarom de bij de realisatie van de IGS samenwerkende partijen een SOK hebben ondertekend is dat zij zich willen inzetten om fondsen te verwerven voor de realisatie van de IGS. In het Jaarverslag 2010 is melding gedaan van de resultaten in 2010. Ook in 2011 zullen de samenwerkende partijen zich inspannen om fondsen te verwerven. Dat zal op een "slimme" manier moeten gebeuren, want de mogelijkheden van (met name gemeentelijke) financiering voor projecten zijn gering. Bij de gemeenten Noordenveld en Leek zal 2011 dan ook per project scherp gekeken worden of de financiering van een nieuw project past binnen lopende exploitaties of binnen de staande begroting, zonder dat het leidt tot uitzetting van die exploitaties of begrotingen.

In de uitgangspunten die door de stuurgroep geformuleerd zijn (zie hoofdstuk 1) staat daarnaast dat gekeken moet worden naar zogenaamde no-regretmaatregelen. Om dit toe te lichten kan het volgende voorbeeld dienen. Een van de doelstellingen van de IGS is de realisatie van een goede en passende infrastructuur inclusief, openbaar vervoer. De planuitwerking hiervoor moet in het licht gezien worden van de stagnatie in de woningbouw en de daaruit verminderde mogelijkheden om geld te sparen voor realisatie van deze doelstellingen. Bij de planuitwerking voor de infrastructuur en voor het openbaar vervoer zal om die reden goed gekeken worden welke fasering aangebracht kan en moet worden in de hoofdontsluiting en in de realisatie van het openbaar vervoer. Eerste fases van die realisatie zullen gefinancierd moeten kunnen worden en moeten zo vorm gegeven worden dat -ongeacht welke toekomstige ontwikkeling op langere termijn ook plaatsvindt- zij zonder spijt (no regret) op kortere termijn uitgevoerd kunnen gaan worden. Een verdere uitwerking van dit voorbeeld treft u aan in hoofdstuk 6 (Programma Infrastructuur).

In de recente woningbouwafspraken van de Regio Groningen-Assen staat de volgende tekst: "Bestaande middelen uit het Regiofonds worden aangewend voor het optimaliseren van locaties, om te komen tot maximale regionale differentiatie van het aanbod en het verbeteren van afzetmogelijkheden. Rekening wordt gehouden met de brede inzet (pijlars) van plannen (wonen, werken, mobiliteit en landschap)". Op dit moment wordt ambtelijk verkend welke regiobijdragen (en onder welke randvoorwaarden) ingezet kunnen gaan worden voor de realisatie van de IGS-doelstellingen. De eerste resultaten worden rond de zomer van 2011 verwacht.

3.2 Milieu effectrapportage

3.2.1 ProjectMER Zevenhuizen-oost

In het IUP 2010 is aangegeven dat het nog onduidelijk was of ten behoeve van projecten die voortvloeien uit de IGS aanvullende mer-procedures moeten worden doorlopen, ondanks de uitgebreide PlanMER die opgesteld is ten behoeve van de IGS. Deze vraag werd ingegeven door nieuwe Europese en Nederlandse jurisprudentie en nieuwe landelijke inzichten. In 2010 is in de stuurgroep de afspraak gemaakt dat in de bestuursopdracht die vooraf gaat aan de start van een IGS-project in ieder geval aangegeven wordt of de laatste inzichten en ontwikkelingen op MER-gebied aanleiding geven tot het opstellen van een projectMER. Daarnaast is afgesproken dat bij het eerstvolgende bestemmingsplan dat gericht is op de uitvoering van de IGS een projectMER op te stellen. Om die reden is ten behoeve van het bestemmingsplan dat voorziet in de realisatie van een nieuwe woonwijk ten oosten van Zevenhuizen in oktober 2010 gestart met de planvorming, inclusief het opstellen van een projectMER. De eerste stap in het proces om tot een milieueffectrapport te komen wordt gevormd door de notitie reikwijdte en detailniveau (r&d). In de notitie r&d worden de kaders en achtergronden voor de MER-procedure beschreven. Aangegeven wordt wat de voorgenomen activiteit (woningbouw) inhoudt, welke thema's en aspecten zullen worden onderzocht en beoordeeld en op welk detailniveau dat zal gebeuren. De Commissie voor de milieueffectrapportage is verzocht advies uit te brengen over de notitie r&d.

Op 16 maart 2011 heeft de Commissie haar advies uitgebracht. In haar advies beschrijft de commissie twee opties voor het uitvoeren van de projectMER voor Zevenhuizen-oost, rekening houdend met de lange realisatietermijn van de IGS:

- a. Een gefaseerde benadering;
- b. Een 'totale' benadering.

Ad a) gefaseerde benadering

Bij deze optie wordt in het projectMER ingegaan op de milieugevolgen op inrichtingsniveau van de ontwikkeling van de woningbouwlocatie Zevenhuizen Oost. Informatie over andere in de toekomst te ontwikkelen locaties op inrichtingsniveau worden later in de tijd aangeleverd als aanvulling op het MER. Met andere woorden: de MER-plicht is na het opstellen van een projectMER voor Zevenhuizen Oost niet uitgewerkt. Voor elke volgende nieuwe locatie zal een projectMER moeten worden opgesteld, gebaseerd op actuele gegevens.

Ad b) totale benadering

Bij deze optie worden alle ontwikkellocaties uit de IGS op inrichtingsniveau beschreven. Dit betekent concreet, dat op basis van veel aannames (aantal woningen, aantal hectares bedrijventerrein, globale stedenbouwkundige opzet per locatie etc.) op een relatief laag abstractieniveau voor het plangebied van de complete IGS wordt ingegaan op te verwachten milieueffecten.

Begin 2011 zijn deze opties voorgelegd aan de stuurgroep Ontwerpogave Leek-Roden. De stuurgroep is van mening dat de totale benadering van optie b een theoretische benadering is, omdat door de lange realisatietermijn zeer onzeker is welke locaties uit de IGS überhaupt tot ontwikkeling zullen komen.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leek heeft besloten te kiezen voor de gefaseerde benadering en de notitie r&d ter vaststelling aan te bieden aan de raad. Behandeling in de gemeenteraad van Leek is voorzien in april 2011.

3.2.2 Wijziging Besluit MER

Op 1 april 2011 is het gewijzigde Besluit MER in werking getreden. De automatische MER-plicht voor projecten die op grond van het geldende Besluit MER vanwege hun omvang direct MER-plichtig zijn is hierbij nagenoeg volledig komen te vervallen. In plaats van een rechtstreekse MER-plicht moet door het bevoegde gezag beoordeeld worden of, op basis van de te verwachten milieueffecten, een milieueffectrapport moet worden opgesteld (beoordelingsplicht). De gevolgen van deze wijziging zullen in kaart gebracht worden bij het eerstvolgend IGS-project waarbij deze materie speelt.

3.2.3 Gevolgen voor IGS-projecten

De ontwikkelingen op MER-gebied zullen in de komende jaren door de stuurgroep en de projectgroep nauwlettend gevolgd worden.

3.3 Kwaliteitsteam IGS

In het IUP 2010 staat dat in 2010 de stuurgroep een voorstel zal voorleggen aan de samenwerkende partijen voor het in het leven roepen van een kwaliteitsteam ten behoeve van de bewaking van de kwaliteit bij de uitvoering van de IGS. Deze activiteit is gebaseerd op artikel 7 van de SOK. Weliswaar zijn de ambtelijke voorbereidingen hiertoe in 2010 gestart, maar die hebben er niet toe geleid dat in 2010 een advies aan de stuurgroep voorgelegd kon worden. Voor een deel had dit te maken met de financiering van een eigen kwaliteitsteam. Daarnaast waren er in 2010 niet zoveel projecten in een zover gevorderd stadium dat consultatie van een kwaliteitsteam in de rede lag. Een van de mogelijkheden die ambtelijk verkend is in 2010 is het benutten van het kwaliteitsteam van de Regio Groningen-Assen in plaats van het inrichten van een eigenstandig IGS-kwaliteitsteam. Van deze mogelijkheid is overigens gebruik gemaakt bij het project Leek-Nietap. Dit project is twee keer besproken met het regionale kwaliteitsteam.

In 2011 zal geen voorrang gegeven worden aan het uitwerken van een voorstel voor het structureel in het leven roepen van een eigen IGS-kwaliteitsteam. De redenen hiervoor liggen enerzijds in het ontbreken van financiële middelen en anderzijds aan het feit dat er in 2011 slechts een gering aantal projecten aan een dergelijk IGS-team voorgelegd kan worden. Per project zal gekeken worden of gebruik gemaakt wordt van het kwaliteitsteam van de Regio Groningen-Assen of van het regionale innovatieteam dat in de loop van 2011 opgericht zal worden. Dit innovatieteam wordt -als uitvloeisel van de recente regionale woningbouwafspraken- speciaal in het leven geroepen om bij voorgenomen woningbouwlocaties in de Regio Groningen-Assen innovatief te adviseren over de woningbouwlocaties. Redenerend vanuit de wensen van de woonconsument zullen adviezen gegeven gaan worden over de kwaliteit van de locatie, de dichtheid van de bebouwing, het bouwproces en de financiering.

3.4 Monitoring

In het IUP 2010 staat dat in 2010 een IGS-monitor ingericht zal worden. Die monitor zou eenvoudig van opzet zijn en aansluiten bij regionale, provinciale en landelijke monitoringsystemen. In 2010 is het accent van de inrichting van de IGS-monitor vooral gevallen op de inrichting van de monitor mobiliteit (voor de in 2011

voorgenomen activiteiten in deze monitor zie hierna onder 6.1) en het opstellen van een monitor voor de woningbouw. Bij de ontwikkeling van deze laatste monitor is er voor gekozen om geen eigenstandige volledige monitor op te stellen, maar gebruik te gaan maken van de uitgebreide woningbouwmonitor van de Regio Groningen-Assen, die halfjaarlijks gaat verschijnen.

Daarnaast zal in het jaarverslag van de IGS een eenvoudig overzicht over het betreffende jaar gegeven worden van de realisatie van de bestaande woningbouwprojecten en de stand van zaken van de geplande woningbouwprojecten. Tot slot treft u in hoofdstuk 4 het IGS-programma Wonen aan voor 2011 en volgende jaren. Daarin staat de actuele stand van de voorgenomen realisatie en planvorming van de woningbouw.

3.5 Overige activiteiten

- Ook in 2011 zullen de ontwikkelingen die invloed hebben op de realisatie van de IGS doorgaan. De ontwikkelingen zullen actief gevolgd worden en daar waar ze gevolgen hebben op de realisatie van de IGS op korte termijn tussentijds aan de stuurgroep Ontwerpogave Leek-Roden voorgelegd gaan worden.
- In het kader van de Regio Groningen-Assen staat 2011 in het licht van het verder uitwerken van de recente regionale woningbouwafspraken. Uiteraard zal bestuurlijk en ambtelijk actief hierin meegedraaid worden.
- In 2011 zal een start gemaakt worden met het in kaart brengen van de evaluatie van de IGS en de SOK (zie 2.4.2) die voorzien is in 2014. Uiteraard zal hierbij overlegd worden met de Regio Groningen Assen vanwege de eveneens in 2014 voorgenomen evaluatie van de Regio zelf.

4. Programma Wonen

In dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens ingegaan op de bestaande woningbouwprojecten en de planning van de nieuwe woningbouwlocaties in Leek en Noordenveld.

4.1 Programma Wonen Leek

4.1.1 Bestaande woningbouwprojecten in de gemeente Leek

- Oostindie (planontwikkeling en realisatie)
- Entree Leek, fase 1 (planontwikkeling, realisatie nog onzeker)
- Ridderhof Leek (realisatie 2011/2012)
- Sintmaheerdt (realisatie vanaf 2012)
- Woonwijk rond het Multifunctioneel Centrum Oostwold (realisatie vanaf 2012)
- Ericalaan Zuid in Oostwold (realisatie vanaf 2012)
- Gavehoek/Gavehuis Oostwold (CPO, haalbaarheidsonderzoek 2011)
- Centrumschool (realisatie 2011)
- Univé (planontwikkeling 2011, realisatie 2011/2012)
- Groevelaan e.o. (herstructurering, realisatie 2011)
- H.J. Smitsstraat/van Panhuyslaan (herstructurering, realisatie 2011)

4.1.2 Planontwikkeling nieuwe woningbouwlocaties in de gemeente Leek

4.1.2.1 Zevenhuizen Oost (planvorming, inclusief projectMER 2011/2012, realisatie vanaf 2014)

De bestuursopdracht en de startnotitie met uitgangspunten voor de planvorming zijn in 2010 in de stuurgroep behandeld. Bij de planvorming wordt een relatie gelegd met de landschapsversterkingsopgave in het gebied ten oosten van de woningbouwlocatie. Hiertoe is in 2010 in opdracht van de gemeente door DLG een workshop georganiseerd. Overigens maken planvorming voor en realisatie van de landschapsversterkingsopgave geen deel uit van de woningbouwopgave (zie hierna onder 7.4).

4.1.2.2 Seniorenwoningen Oranjerie e.o. te Leek (planontwikkeling, realisatie vanaf 2015)

Betreft sloop en vervangende nieuwbouw van Seniorenwoningen. Project van een woningstichting, waarvoor geen bestuursopdracht aan de stuurgroep zal worden voorgelegd.

4.1.2.3 Eerste fase centrumdorps bouwen

- Centrumversterking Leek. Het betreft de planvorming (2011) en realisatie (vanaf 2012) van het project Leek-Nietap waaraan gezamenlijk door de gemeente Noordenveld en de gemeente Leek gewerkt wordt, voor zover gelegen op Leekster grondgebied. Het accent ligt op het vergroten van de kwaliteit van de openbare ruimte. De betreffende bestuursopdracht is in 2010 in de stuurgroep behandeld. Recentelijk is door de Regio Groningen-Assen definitief een bijdrage voor dit project toegekend (Regiofondsbijdrage substantiële projecten). Samen met de gemeente Noordenveld (zie onder 4.4.2) wordt een maximale bijdrage ontvangen van € 3.000.000. De gezamenlijke totale projectkosten voor Leek-Nietap bedragen € 6.000.000.

- Entree Leek, fase 2 en 3. Voor het industriepark Leek en de herontwikkeling van de "entree van Leek" is een toekomstvisie opgesteld. Het entreegebied omvat de voormalige locaties H&H Interauto, Hotel Leek en Praxis/ Arriva. In april 2009 is de op de IGS afgestemde toekomstvisie inclusief exploitatie voor het entreegebied door de gemeenteraad van Leek vastgesteld. Al geruime tijd bestaat de wens om de entree van Leek een aantrekkelijker aanzien te geven. Doelstelling is het realiseren van een hoogwaardige en stedenbouwkundig passende invulling. Voor het entreegebied wordt ingezet op transformatie naar een woonfunctie. De eerste fase betreft de herontwikkeling van de locatie H&H Interauto (zie bestaande woningbouwprojecten). Hiervoor is door de projectontwikkelaar een bouwplan ontwikkeld en op de markt gebracht. De realisatie zal starten wanneer de bouwvergunning onherroepelijk is en er voldoende appartementen zijn verkocht. Vanwege de situatie op de woningmarkt en het ruime aanbod van nieuwbouwplannen voor appartementen in Leek is besloten de tweede en derde fase uit te stellen. De herontwikkeling van de locatie Hotel Leek staat nu gepland vanaf 2014 en de locatie Praxis/Arriva vanaf 2016.

4.2 Programma Wonen Noordenveld

4.2.1 Bestaande woningbouwprojecten in Noordenveld

- Carré (Nieuw-Roden, planontwikkeling sociale sector, woonrijp maken eind 2012)
- Roderveld IV (Roden, planontwikkeling sociale sector, realisatie fase 1 2011-2015)
- Schoolstraat (Roden, planontwikkeling, realisatie nog onzeker)
- Koerskamp (Roden, planontwikkeling, realisatie nog onzeker)
- Woonwijken Roden (Roden, herstructurering o.a. Woonborg en/of Woonzorg, realisatie start 2012)

4.2.2 Planontwikkeling nieuwe woningbouwlocaties in Noordenveld

4.2.2.1 Roden-zuid

Op 20 oktober 2010 heeft de stuurgroep ingestemd met de door de gemeente Noordenveld voorbereide bestuursopdracht Roden-Zuid en het college van burgemeester en wethouders van Noordenveld geadviseerd een start te maken met de ontwikkeling van Roden-zuid. Op 23 november 2010 heeft het college van B&W van Noordenveld de uitgewerkte bestuursopdracht Roden-Zuid aangehouden voor nadere besluitvorming op het moment dat de regionale woningbouwafstemming tot resultaat heeft geleid.

In 2011 wordt voor zover nodig de door de stuurgroep vastgestelde bestuursopdracht geactualiseerd en wordt door de gemeente Noordenveld een aangepaste bestuursopdracht ter vaststelling aangeboden. De bestuursopdracht zal in het verlengde van de regionale woningbouwafstemming een ontwikkelingsperspectief voor Roden-Zuid als opdracht formuleren waarbij de leidraad is dat met kleine stapjes woningen worden gepland binnen een landschappelijk raamwerk dat staat voordat er sprake is van woningbouw in het gebied. Dit met respect voor de landschappelijke drager in het gebied (w.o. Steenbergerloop, de Roderesch, enz.). Daarbij wordt eveneens betrokken de openbaarvervoersontsluiting o.a. via het OV-rondje Leek-Roden (zie 6.4).

In de bestuursopdracht komen ook uitspraken over de beoordelingsplicht milieueffectrapportage (mede naar aanleiding van nieuwe regelgeving en de stand van zaken Zevenhuizen-oost (zie aldaar). Voor Roden-Zuid wordt regionale steun gezocht en samenwerking met de provincie Drenthe, de DLG en het waterschap Noorderzijlvest.

Onderzoek zal moeten uitwijzen of Roden-Zuid project- en procesmatig en financieel-economisch kan worden verbonden aan de transformatie van Bitseveld om laatst genoemd gebied van een toekomstbestendig perspectief te voorzien (zie 5.3.1).

4.2.2.2 Nietap fase 1

Centrumaanpak Leek-Nietap: Het betreft allereerst de planvorming (2011) en realisatie (vanaf 2012) van het project Leek-Nietap dat gezamenlijk door de gemeente Noordenveld en de gemeente Leek opgepakt is, voor zover gelegen op Noordenvelds grondgebied. Het accent ligt op het vergroten van de kwaliteit van de openbare ruimte. De betreffende bestuursopdracht is in 2010 in de raadscommissie van de gemeente Noordenveld behandeld. Zoals hierboven al vermeld is heeft recentelijk de Regio Groningen-Assen definitief een bijdrage voor dit project toegekend (Regiofondsbijdrage substantiële projecten). Samen met de gemeente Leek (zie onder 4.1.2.3) wordt een maximale bijdrage ontvangen van € 3.000.000. De gezamenlijke totale projectkosten voor Leek-Nietap bedragen € 6.000.000.

4.2.2.3 Nietap fase 2

Daarnaast streeft de gemeente Noordenveld de realisatie na van een tweede fase van de centrumaanpak Leek-Nietap. Zij gaat het gesprek aan met in het plangebied (rond de voormalige Thedemaborglocatie) aanwezige grondeigenaren om te bepalen of en op welke wijze een gestructureerde ontwikkeling op termijn van de grond kan komen. Indien dat het geval is zal de gemeente Noordenveld haar raadscommissie een bestuursopdracht Nietap aanbieden, voorzien van een advies van de stuurgroep Ontwerpogave Leek-Roden. Vooruitlopend op die resultaten is voor deze tweede fase eveneens een beroep gedaan op een bijdrage van de Regio Groningen-Assen.

5. Programma Werken

5.1 Overleg met het bedrijfsleven

In de IGS worden een groot aantal maatregelen (in het bijzonder transformatie en herstructurering van bedrijventerreinen) aangekondigd die de belangen van het bedrijfsleven raken. Om die reden is in 2009 overleg gevoerd met de bedrijvenverenigingen van Leek en Noordenveld. Daarbij is afgesproken dat na vaststelling van de IGS in 2010 een volgend overleg gehouden zou worden om te komen tot afspraken over de manier waarop de realisatie van deze maatregelen ter hand wordt genomen. Zoals in het jaarverslag 2010 is aangegeven is in 2010 vanwege de financiële en economische crisis in IGS-kader geen gezamenlijke prioriteit gegeven aan dit punt. Naar verwachting zal deze situatie in 2011 niet veranderen. Er staat dan ook in 2011 geen gezamenlijk IGS-overleg gepland met het bedrijfsleven. Uiteraard zullen de reguliere gemeentelijke overleggen met het bedrijfsleven wel gewoon doorgaan.

5.2 Programma Werken Leek

5.2.1 Leeksterveld fase 2

In april 2011 is het bestemmingsplan Bedrijventerrein Leeksterveld vastgesteld. Realisatie en uitgifte van gronden behorend tot fase 2 is mogelijk, als met toepassing van de SER-ladder de behoefte aan nieuwe bedrijfskavels is aangetoond. De stuurgroep van de Regio Groningen-Assen besluit of aan deze voorwaarde is voldaan. Per 1 maart 2011 is in fase 1 nog circa 11 hectare grond beschikbaar. Verwacht wordt dat op zijn vroegst in 2013 met de aanleg van fase 2 wordt gestart.

5.2.2 Herstructurering Netam-terrein (industriepark Leek)

De herontwikkeling van deze locatie is in 2010 opgenomen in het herstructureringsprogramma van de regio Groningen-Assen. Dit programma vormt de basis voor toekenning van subsidie vanuit het Rijk en de Provincie Groningen (Noordanus-gelden). In 2011 zal de haalbaarheid van dit project nader worden onderzocht. Hierbij wordt enerzijds gekeken naar de subsidiemogelijkheden voor dit project en anderzijds naar de mogelijkheden om dit project in samenwerking met marktpartijen op te pakken. Bij de huidige marktomstandigheden zijn de financiële risico's van deze herontwikkeling (te) groot om zelfstandig te dragen en is samenwerking met marktpartijen nodig om de risico's voor de gemeente te beperken. Ook marktpartijen zijn momenteel erg terughoudend met het aangaan van risico's, waardoor de haalbaarheid van dit project op dit moment onzeker is. In 2011 zal er naar verwachting nog niet gewerkt kunnen gaan worden aan een bestuursopdracht.

5.3 Programma Werken Noordenveld

5.3.1 Transformatie Bitseveld

In 2011 wordt door de gemeente Noordenveld een bestuursopdracht transformatie Bitseveld opgesteld. Het is het voornemen van de gemeente Noordenveld om in de bestuursopdracht aan te geven hoe vanuit de woningbouwafstemming met regionale en provinciale steun met relatief beperkte rol van de overheid een ontwikkelings- en realisatieperspectief kan worden geschetst. Specifiek wordt ook aandacht geschonken aan de risicobeheersing die voor transformatieprojecten van fundamenteel belang is.

5.3.2 Herstructurering Bitseveld

De herontwikkeling van deze locatie is eveneens in 2010 opgenomen in het herstructureringsprogramma van de regio Groningen-Assen. Dit programma vormt de basis voor toekenning van subsidie vanuit het Rijk en de Provincie Drenthe (Noordanus-gelden). Via de in 5.3.1 bedoelde bestuursopdracht over de transformatie van Bitseveld zal als onderzoeksopgave worden aangegeven hoe de herstructurering proces- en projectmatig, maar ook financieel-economisch wordt verbonden met de herstructurering van het (overig) Bitseveld. De verkregen provinciale subsidie maakt deel uit van de afwegingen.

6. Programma Infrastructuur

6.1 Monitoring

In de IGS staat dat de intensiteitontwikkeling op het wegennet nauwlettend wordt gemonitord. Bij die monitoring zal getoetst worden aan de grenswaarden die zijn gehanteerd in de studie hoofdontsluiting Leek-Roden (bereikbaarheid, leefbaarheid, verkeersveiligheid en omgevingseffecten). Op basis van de in 2010 vastgestelde bestuursopdracht wordt ieder jaar een vast monitoringsprogramma uitgevoerd. Jaarlijks worden in het voorjaar in een beknopte rapportage de resultaten van het afgelopen jaar gepresenteerd. Iedere vijf jaar wordt een uitgebreidere analyse uitgevoerd. Dan wordt ook nagegaan of de ontwikkeling van de mobiliteit in Roden en Leek in de pas loopt met de prognoses en kunnen conclusies worden getrokken of er aanleiding is tot het bijstellen van de visie. Voor het eerst zal deze uitgebreidere analyse worden uitgevoerd ten behoeve van de evaluatie van de IGS in 2014.

6.2 Hoofdontsluiting

De IGS beschrijft een gefaseerde ontwikkeling van een nieuwe hoofdontsluiting, te weten eerst aanleg van een Westtangent langs Leek, aansluitend een oost-westverbinding tot aan de geplande nieuwbouw bij Nieuw-Roden en een Parallelweg langs de A7 tussen de aansluitingen Boerakker en Leek. En als tweede fase van de hoofdontsluiting een doorgaande hoofdverbinding met voldoende verkeersoplossend vermogen, die vanaf Roden aansluit op de hiervoor genoemde eerste fase.

Bij het vaststellen van de IGS heeft de raad van Noordenveld twee moties aangenomen waarvan de strekking is:

- oproep aan het college van B&W om nimmer in te stemmen met een weg door de Maatlanden;
- er wordt aangedrongen om bij de uitwerking van de eerste fase nader onderzoek te laten doen naar de mogelijke opties voor een toekomstige aansluiting van Roden op die eerste fase.

In de stuurgroep IGS Leek-Roden is op 27 januari 2011 en 10 februari 2011 nagedacht over de invulling van het uitvoeringsprogramma 2011-2014. Onder meer ging het daarbij over de financiële situatie, de woningbouw en de hoofdontsluiting. Unaniem is geconcludeerd dat het verstandig is als eerste stap in de planuitwerking van de hoofdontsluiting een strategisch faseringsplan op te stellen. Daar zijn twee belangrijke redenen voor:

- de vertraagde woningbouw waardoor het eindbeeld waarschijnlijk veel later in de tijd wordt bereikt;
- het ontbrekende zicht op de gemeentelijke bijdrage in de kosten van aanleg van de hoofdontsluiting.

Centrale vraag die beantwoord moet worden is:

- *wat is een wenselijke fasering van de hoofdinfrastructuur en eventuele bijkomende (tijdelijke) maatregelen gelet op het vertraagde tempo van de woningbouw en het verslechterde financiële perspectief.*

In 2011 zal de stuurgroep via een bestuursopdracht besluiten over de wijze waarop dit faseringsplan wordt ontwikkeld. Dit faseringsplan is vervolgens input voor het plan van aanpak van de planuitwerking, waarin wordt beschreven via welke aanpak en in welke volgorde de verschillende delen van de hoofdontsluiting verder worden uitgewerkt. In dat plan van aanpak zal ook worden aangegeven op welke wijze rekening wordt gehouden met de moties van de gemeenteraad van Noordenveld. Via een bestuursopdracht zal de stuurgroep naar verwachting in 2012 over de uitvoering van het plan van aanpak voor de hoofdontsluiting besluiten.

6.3 Onderliggend wegennet

In de IGS wordt een richting aangegeven voor het onderliggende wegennet en de langzaam verkeer routes. Deze richting zal verder uitgewerkt moeten worden in (waar en wanneer nodig) concrete maatregelen, afgestemd met de fasering van de hoofdontsluiting. Maatregelen op het onderliggend wegennet worden ontwikkeld als vanzelfsprekend onderdeel in andere deelprojecten van de IGS. Verder is niet uitgesloten dat in het eerder genoemde strategisch faseringsplan voor de hoofdontsluiting (tijdelijke) maatregelen op het onderliggend wegennet worden voorgesteld ter overbrugging van een periode dat bepaalde onderdelen van de hoofdontsluiting nog niet zijn aangelegd.

6.4 Masterplan Openbaar vervoer

In 2011 wordt gewerkt aan de Actualisatie van het Masterplan Openbaar Vervoer, op basis van de in 2010 vastgestelde bestuursopdracht. De actualisatie wordt afgestemd met de programmeringsfase van het project RegioTram "doorrijden de regio in" dat in de tweede helft van 2011 wordt uitgevoerd. Voor de spoorverbinding Groningen-Heerenveen wordt door de provincies Groningen en Fryslân een marktconsultatie uitgevoerd

en een programma van eisen opgesteld inclusief informatie over risico-inventarisaties en budgetreserveringen. De gemeente Leek is hierbij betrokken. In 2011 moet er meer zicht ontstaan over de haalbaarheid van de spoorlijn binnen het beschikbare budget van € 577 miljoen.

Na vaststelling van het geactualiseerde Masterplan Openbaar Vervoer door de gemeenten Leek en Noordenveld, en besluitvorming over het programma "Doorrijden de regio in" door de stuurgroep regio Groningen-Assen, moeten de te nemen maatregelen concreet worden uitgewerkt. Hiervoor wordt, waarschijnlijk begin 2012, een bestuursopdracht voor de uitwerking in concrete maatregelen aan de stuurgroep IGS voorgelegd. Overleg met het programmabureau van de Regio Groningen-Assen is gaande om de daarmee gemoeide advieskosten ten laste te kunnen brengen van de geplande regiobijdrage voor die maatregelen.

6.5 Financiering

Provinciale Staten van Drenthe hebben op 7 juli 2010 het Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer vastgesteld, waarin opgenomen de hoofdontsluiting Leek-Roden. Op grond van voordrachten uit maart en juni 2010 hebben Provinciale Staten van Groningen op 13 oktober 2010 het zoekgebied van de hoofdontsluiting vastgesteld en een planuitwerkingsbesluit genomen (voorzover het hun bevoegdheid betreft, dus beperkt tot het grondgebied van de provincie Groningen). In beide provincies is nadere financiële besluitvorming aan de orde in 2014.

De maatregelen openbaar vervoer zijn met de nu bekende globale kostenramingen opgenomen in het MIP van de regio Groningen-Assen en de conceptprojectenlijst voor de RSP-projecten Busbanen en Transferia en komen zodoende in aanmerking voor een regiobijdrage en/of een bijdrage uit het Regio Specifiek Pakket (compensatiegelden Zuiderzeelijn). Overleg met het programmabureau Regio Groningen-Assen is gaande over het aandeel van de bijdragen uit het Regiofonds en RSP ten opzichte van de totale kosten. Aanscherping van de bedragen is mogelijk na de uitwerking van het Masterplan Openbaar Vervoer in concrete maatregelen. Voorwaarde voor het MIP en het RSP is dat de maatregelen uiterlijk in 2020 zijn gerealiseerd.

7. Programma Natuur, landschap en recreatie (LNR)

7.1 Financiering DLG in 2011

De Dienst Landelijk Gebied (DLG) is een agentschap van het ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie (ELI) die doorgaans in opdracht van bestuurlijke opdrachtgevers er onder meer voor zorgt dat gebiedsgericht beleid op het vlak van natuur, landschap en recreatie gerealiseerd wordt. In de samenwerkingsovereenkomst is bepaald dat DLG coördinator en trekker is van het programma Landschap, Natuur en Recreatie (LNR) van de IGS. Dat wil zeggen dat DLG verantwoordelijk is voor het procesmanagement van dit programma en voor een aantal onderdelen binnen het programma de projectleiding doet. De regie en financiële verantwoordelijkheid van het programma LNR blijven echter liggen bij de provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Noordenveld en Leek.

De inzet van DLG zal in 2011 -net zoals in 2010- betaald worden door de provincies Groningen en Drenthe, de gemeenten Noordenveld en Leek en de Regio Groningen-Assen.

In 2011 zal DLG naast de coördinatie en het procesmanagement van het programma LNR voor twee projecten een bestuursopdracht voorleggen en -na instemming van de samenwerkende overheden- uitvoeren. Het betreft de volgende projecten:

- Een hydrologisch onderzoek voor het gehele IGS-gebied
- Aanpak van de landgoederenzone Nienoord, Terheijl, Mensinge

7.2 Hydrologisch onderzoek.

Het huidige watersysteem in het hele IGS-gebied vormt een belangrijke bouwsteen voor de verdere planontwikkeling in het kader van het Programma Landschap, Natuur en Recreatie. Momenteel is er nog geen helder en compleet beeld van het watersysteem in het IGS-gebied. Daarom wordt in 2011 een hydrologisch onderzoek uitgevoerd door DLG. Het hydrologisch onderzoek behelst een watersysteemanalyse voor het hele IGS-gebied, met een nadere uitwerking voor de ontwikkelingsgebieden zoals die in het IGS zijn aangegeven.

Omdat in 2011 wordt gestart met de samenhangende aanpak voor de landgoederenzone, is dit het eerste ontwikkelingsgebied dat wordt uitgewerkt.

Doelstelling van het onderzoek is:

- a. De huidige waterhuishouding van het gebied in relatie tot de omgeving samenhangend in beeld te brengen.
- b. Aangeven waar, welke waterhuishoudkundige veranderingen aan de orde zullen zijn als gevolg van gewenste ontwikkelingen in het kader van de IGS.
- c. Aangeven per ontwikkelingsgebied wat vanuit het watersysteem kansen en bedreigingen zijn.

In 2011 zullen de volgende (tussen)producten worden opgeleverd:

- Bestuursopdracht Hydrologisch onderzoek	april 2011
- Eerste tussenresultaten t.b.v. aanpak Landgoederenzone	juni 2011
- Eindrapport	september 2011

7.3 Terheijl

De versterking en ontwikkeling van de landgoederenzone Nienoord-Terheijl-Mensinge is één van de grootste landschapsopgaven in de IGS. Het gebied wordt aangemerkt als de landschappelijke drager van het gebied Leek-Roden (de groene ruggengraat).

In 2010 is een voortvarende start gemaakt met Nienoord, die vooruitliep op de ontwikkeling van een samenhangende visie op de drie landgoederen (IGS-project "Versterking toeristische en recreatieve infrastructuur Landgoederenzone Leek-Roden, deelproject Nienoord"). Nienoord kreeg die voorrang omdat daardoor nog gebruik gemaakt kon worden van de laatste tranche aan EFRO-middelen.

In 2011 zal, naast de inbedding van het al gestarte deelproject Nienoord, gezorgd moeten worden voor een samenhangende aanpak van de drie landgoederen. Passend in die samenhang zal als tweede deelproject Terheijl als volgende uitgewerkt gaan worden.

DLG zal hiervoor in 2011 een zogenaamde schetsschuit organiseren. De schetsschuit is een door DLG ontwikkeld middel, dat al op veel plaatsen zijn nut heeft bewezen. Daarbij wordt in een vroegtijdig moment in de gebiedsontwikkeling de ruimte geboden aan de partijen in het gebied en de betrokken overheden om creatief mee te denken aan de gewenste ontwikkeling van Terheijl. Daardoor wordt de kans vergroot dat een kwalitatief goed resultaat tot stand komt dat gepaard gaat met draagvlak. De schetsschuit zal de volgende resultaten opleveren:

- . Een visie op de identiteit van de 3 landgoederen, in samenhang en apart
- . Een uitwerking op hoofdlijnen voor Terheijl.

De uitkomsten van de schetsschuit vormen een bouwsteen voor de ruimtelijke visie en het ruimtelijk ontwerp op hoofdlijnen en geven een indicatie van de kosten voor inrichting en beheer.

De volgende producten worden opgeleverd:

- Bestuursopdracht landgoederenzone	april 2011
- Organisatie en uitvoering Schetsschuit	april-juni 2011
- Rapportage uitkomsten Schetsschuit	juli 2011
- Advies aan stuurgroep over vervolg	september 2011
- Concept-ontwerp Landgoederenzone/Terheijl	november-december 2011

7.4 Landschapsversterkingsopgave Zevenhuizen-oost

In 4.1.2.1 (planvorming Zevenhuizen-oost) is aangegeven dat de planvorming voor de woningbouw op deze plek een nauwe inhoudelijke relatie heeft met de landschapsopgave uit de IGS voor het gebied ten oosten van de woningbouwlocatie. Daarnaast zal de landschapsopgave gedeeltelijk gefinancierd moeten worden uit de exploitatie van de woningbouwlocatie. Middels een workshop is in 2010 de inhoudelijke relatie tussen wonen en landschap verankerd. De uitvoering van de landschapsopgave zal na 2011 opgepakt worden.

9.4 FASE 1, 2 EN 3

Algemeen

De in paragraaf 9.1.3 genoemde uitgangspunten voor het faseren in fase 1 t/m 3 zijn vervolgens in navolgende stappen/onderwerpen concreet vertaald. Nadrukkelijk wordt hierbij opgemerkt dat de nu opgenomen fasering als startdocument dient te worden gehanteerd en periodiek dient te worden herzien. Frequente herijking is noodzakelijk om daarmee de sturing van het gehele proces te optimaliseren. Kansen en (on)mogelijkheden die zich bij projecten voordoen, marktontwikkelingen, dekkingsmogelijkheden, nieuwe inzichten en politieke wensen worden meegewogen bij de bijstelling van de fasering. Kansrijke projecten kunnen hierdoor naar voren worden gehaald en kansarme of risicovolle projecten naar achteren.

FASE 1 (tot 2016)

Programma wonen

Gemeente Leek

- Zevenhuizen Oost
- Oostwold fase 1
- Oostindie
- Tolbertervaart planvoorbereiding
- Eerste fase centrumdorps bouwen

Gemeente Noordenveld

- Roden Zuid fase 1
- Nieuw Nieuw-Roden fase 1
- Nieuw Nieuw-Roden wonen en werken (helpt)
- Binnendorps Roden/Nieuw-Roden
- Nietap, fase 1 planuitwerking onderdelen. Plannen afstemmen met Leek.
- Roderveld 4 (2010)
- Kop Vijfde Verloting, het Carré (in uitvoering)
- Vrijmaken oude Bitseveld en planontwikkeling centrumdorps wonen

Programma infrastructuur

- Westelijke ontsluiting Leek, wijkenweg tot nieuwbouw in Nieuw Nieuw-Roden
- Aanleg parallelweg Zuidkant A7 met herkomsttransferium Leek
- Vrije busbaan Peize - Transferium Hoogkerk
- Vrije busbaan (langs snelweg) Leek-Transferium Hoogkerk
- Verkeersluw groene long tussen Leek en Roden.
- Waar nodig aanpassen onderliggende infrastructuur
- OV as Leek

Programma landschapsopgaven/recreatie en water

- Ontwikkelplan verdubbeling landgoed Terheijl, kwaliteitsverbetering huidig landgoed.
- Ontwikkeling wijkengebied.
- Aanleg randpark Tolbertervaart, aanleg begraafplaats en verplaatsing sportcomplex als voorinvestering en koppelen vaart aan Leekster Hoofddiep (voorinvesteringen). Gerelateerd aan binnendorps bouwen bij Tolbert.
- Invulling landschapsopgave Steenbergerveld (natuurlijker "Loop" en zuidoost)
- Landschappelijk wonen, versterken loop, en recreëren in Roden Zuid (gebied tussen Noorderkroon en Sporthal).
- Voorinvestering landschappelijke structuren in Roden Zuid en de es van Roderesch.
- Landschapsversterking Zevenhuizen-oost en gebied tussen Leek en Zevenhuizen.

Programma werken

- Uitwerking stedenbouwkundig plan en herziening bestemmingsplan bedrijventerrein Bitseveld “Branding op kwaliteit”. Start met uitvoering waar zich kansen voordoen en inpasbaar zijn - Kwaliteitsversterking Oldebert en Diepswal (verplaatsing bedrijven, wonen en werken, en aanbrenge structuur).
- Voortdurend proces tot 2030.
Ontwikkelingsstrategie 145

FASE 2 (tot 2021)

Programma wonen

Gemeente Leek

- Oostindie afronden
- Tolbertervaart West fase 1
- Oostwold fase 2
- Zevenhuizen fase 2 noord
- Binnendorps Leek fase 2
- Toevoeging centrum Leek als onderdeel van centrumplan

Gemeente Noordenveld

- Roden-Zuid fase 2
- Nietap
- Nieuw Nieuw-Roden fase 3 en afmaken fase 2
- Aanleg oude Bitseveld als woonlocatie centrumdorps wonen, uitvoering fase 1

Programma infrastructuur

- Verwijderen bak en aanleg brug, of verdiepen viaduct (bij bijdragen derden)
- Reconstructie centrum Zevenhuizen met open maken vaart en verhogen gebiedskwaliteit
- Verkeersluw maken Auwemalaan
- Aanleg station Leek met toeleiding en herkomsttransferium
- Verplaatsing busstation Roden en aanleg OV as en herkomsttransferium
- Vrije busbaan Auwemalaan tot knooppunt herkomsttransferium Leek

Programma landschapsopgaven/recreatie en water

- Landschapsinvesteringen in gehele gebied EHS aan de oostzijde plangebied (Roden Noord, Nietap, naar A7). Het rechteroor om het gebied.
- Ontwikkelplan Roden-Oost als landschapsopgave (inpassing van de golfbaan, verbreding en investering in de EHS, aanleg recreatieve verbindingen).
- Saneren bedrijvenlocatie aan A7 Oostwold en uitvoeren landschapsopgave.
- Creëren uitloopgebied ten westen van de nieuwe woonwijk Tolbertervaart tot aan de westelijke ontsluiting

Programma werken

- Vervolg reconstructies Oldebert, Diepswal, Bitseveld en sanering Oostwold
- Aanleg fase 2 Leeksterveld
- Programma centrumversterking Leek
- Reconstructie centrum met terugbrengen Leekster Hoofddiep door het centrum en vergroten verblijfskwaliteit/ herontwikkeling winkelgebieden (uitvoering in deze fase afhankelijk bijdragen derden).
- Aanleg van centrumring ontsluiting met parkeren (indien bijdragen derden).

FASE 3 (tot 2031)

Programma wonen

Gemeente Leek

- Tolbertervaart West tweede en derde fase
- Binnendorps Leek
- Zevenhuizen west
- Oostwold
- Zevenhuizen Zuidoost

Gemeente Noordenveld

- Leek-Terheijl
- Roden Zuid fase 3

- Afronden oude Bitseveld centrumdorps wonen

Programma infrastructuur

- Vertrammen spoorlijn Leek Groningen.
- Rondje OV met HOV bus
- Aanpassing bestaande infrastructuur

Programma landschapsopgaven/recreatie en water

- Afmaken wat in vorige fases in gang is gezet.
- Landschapsversterking Westzijde Zevenhuizen

Programma werken

- Aanleg fase 3 Leeksterveld
- Afronding revitalisering en reconstructies c.a.